

การส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
ของเยาวชนไทย

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน
รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสาร
วิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย”
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

พลโท

(ชาติชาย ชัยเกษม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๕

งานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ๒) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และ ๓) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ ผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูล จากเยาวชนไทย อายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๒๒๓ คน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน ๑ ฉบับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ตอนที่ ๒ เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ปกครอง จำนวน ๒๕ คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า ๑) เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือด้านพฤติกรรม และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้สึก ๒) ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย มี ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ผู้สอน สื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ๓) แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ มี ๖ ด้าน ได้แก่ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ด้านบริบททางสังคม ข้อเสนอแนะจากการวิจัย แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ครู อาจารย์ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างเสริมความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย ต้องสร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ไปใช้

Abstract

Title Promoting Attitudes towards Studying History of Thai youth h
Fiedld Social-Psychology
Name Assistant Professor Dr. Praweena Aiemyeesoon **Course** NDC **Class** 65

This research aimed to 1) to study the attitudes of Thai youths towards learning history, 2) to study the factors affecting the promotion of Thai youth's attitude toward history learning and 3) To study ways to promotion good attitudes toward learning of history subject in Thai youths. The target group that will conduct the study consists of youth and stakeholders representing various sectors, including education, government officer, media, business sector and guardians. The researcher used blended learning both quantitative research data were collected from 223 Thai youths aged between 15-25 years old. A questionnaire was used. The questionnaire was divided into 2 parts. Part 1 was a questionnaire to measure the attitudes of Thai youths to the learning of history. Part 2 is a question about the needs of learning history. And qualitative research collects information by interviewing 25 teachers, lecturers, government officer, media, business sector and guardians using structured interviews. The results of the research were as follows: 1) Thai youth's attitude toward history learning the overall is high. When considering each side, it was found that all aspects had a high average level, ranked in descending order as follows the cognitive aspect had the highest average, secondary average is behavioral and the last order is feeling, 2) Factors affecting the promotion of good attitudes towards the study of history among Thai youths consisted of 5 aspects: content, teaching and learning activities; learning resources, teachers, learning materials and 3) Guidelines for promoting good attitudes towards learning history subjects consisted of 6 aspects: the teacher teaching activities, curriculum, learning resources learning media social context. The research recommendations, guidelines for promoting good attitudes towards learning history. Teachers are important factors in creating knowledge and understanding. Pride in Thai history must create an understanding of the application of historical knowledge.

คำนำ

รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของ
เยาวชนไทย ฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ทั้งจากการวิจัยเชิงปริมาณ
เก็บรวบรวมข้อมูล จากเยาวชนไทย อายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๒๒๓ คน โดยใช้แบบสอบถาม
เพื่อวัดระดับเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความต้องการในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ
สัมภาษณ์ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ จำนวน ๒๕ คน โดยใช้การ
สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากนั้นนำข้อมูลและผลการศึกษา มาสังเคราะห์และสรุปผลการวิจัย
ในรูปแบบพรรณนา อธิบายเชื่อมโยงกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ
ที่ได้จากการวิจัย

อย่างไรก็ตามรูปแบบการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของ
เยาวชนไทย ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทยการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน
การส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์
และมีประสิทธิผลใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชน
ไทย ตลอดจนเพื่อให้เยาวชนไทยรับรู้และเข้าใจร่วมกันว่าประเทศไทยมีภูมิปัญญา วัฒนธรรม และ
ประวัติศาสตร์ที่ดั่งงาม เกิดความรัก ตระหนักรู้ถึงความสำคัญ ของสถาบันหลักของชาติ ภาคภูมิใจใน
ความเป็นคนไทยและชาติไทย และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สืบต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือ และการเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของ ภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ คณะครูและนักเรียนของโรงเรียนต่าง ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ ผู้ปกครองที่ร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จสมบูรณ์

งานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ได้ต้องขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ที่ปรึกษา พลโท ชวนากร ผดุงกิจ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ และขอขอบพระคุณ เรืออากาศโท สมพร ปานดำ (วปอ. ๖๒) รองเลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา และกรรมการสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และสละเวลามาช่วยให้ คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยฉบับนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ กองเอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารการวิจัย ตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณพี่ ๆ วปอ. ๖๕ หมูนกเค้าแมว ที่เป็นกำลังใจให้กันเสมอมา ตลอดจนขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งที่ได้กล่าว นามมาแล้วและไม่ได้กล่าวนาม มา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
ยุทธศาสตร์ชาติ	๕
แผนการศึกษาแห่งชาติ	๗
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์	๙
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	๑๖
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๑
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๓
สรุป	๒๔
บทที่ ๓ เจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์	๒๖
เจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์	๒๗
ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของเยาวชนไทย	๓๒
สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา	๓๕
ปัจจัยความสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์	๓๗
รูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย	๓๗
สรุป	๓๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของเยาวชนไทย	๔๐
รูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย	๔๐
แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์	๔๒
สรุป	๔๘
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๔๙
สรุป	๔๙
ข้อเสนอแนะ	๕๒
บรรณานุกรม	๕๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๕๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓ - ๑	ข้อมูลทั่วไป	๒๘
๓ - ๒	ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	๒๘

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหาร จัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับ ความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติเพื่อให้คนในชาติ มีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและศูนย์รวมจิตใจ หนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญ ของสถาบันหลักของชาติ รณรงค์เสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและชาติไทย ผ่านทาง กลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี)

ประวัติศาสตร์ชาติไทยมีความสำคัญต่อทุกคนเพราะจะทำให้รู้ถึงด้านการพัฒนา และด้านเหตุการณ์สำคัญในอดีตจากหลักฐานที่หลงเหลือ และได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา เข้าถึงอดีตที่ควรเรียนรู้ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ชาติไทยเป็นเหตุการณ์สำคัญที่มีผลต่อคนจำนวนมาก อีกทั้งเป็นอดีตที่ควรเรียนรู้ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยยังช่วยฝึกฝนให้คิดอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวาง อีกทั้งยังทำให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีความหลากหลายทั้งทางด้านความคิด เชื้อชาติ และวัฒนธรรม นอกจากนั้น การศึกษาถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ชาติไทยส่วนใหญ่ บ่งชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดจนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น (ภานุวัฒน์ ดุษฎีนิศากร, ๒๕๖๕)

ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน ประกอบกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนแนวทางการใช้ชีวิต

ของคนในสังคมที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับความเป็นสากลมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเจตคติ ค่านิยม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เยาวชนไทยในปัจจุบันไม่ค่อยให้ความสนใจในการเรียนประวัติศาสตร์ชาติไทย ประกอบความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและข่าวสารที่หลั่งไหลมาทุกช่องทาง ทำให้เด็กและเยาวชนรับข้อมูลโดยขาดวิจารณญาณ เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง สร้างความสับสนแตกแยกในสังคม พฤติกรรมก้าวร้าววันวันทวีความรุนแรง อาจส่งผลกระทบต่อความสามัคคี ความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนของชาติ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นชาติ เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นไทยผ่านประวัติศาสตร์ชาติไทย ด้วยเหตุที่ว่า ประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจร่วมกันว่า ชาติไทยมีรากเหง้า และมีพัฒนาการซึ่งแสดงออกถึงการต่อสู้ฝ่าฟันร่วมกันมายาวนานของคนไทยที่หลอมรวมเป็นชาติไทยในปัจจุบัน เพื่อความเป็นอิสระ ความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรืองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักและมีบรรพบุรุษคนสำคัญ ๆ ในอดีตเป็นแบบอย่างเรื่องการต่อสู้ และคุณลักษณะที่ดี และปรากฏให้เห็นถึงสัญลักษณ์ความเป็นชาติ ตลอดจนเพื่อการรับรู้และเข้าใจร่วมกันว่า ประเทศไทยมีภูมิปัญญา วัฒนธรรม วัด วัง และอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งแสดงออกถึงความเจริญ คุณธรรมประจำชาติ และอัตลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งทำให้ชาติไทยพัฒนาสืบต่อมาได้จนถึงปัจจุบัน ซึ่งควรค่าแก่ความรัก และความภาคภูมิใจเพื่อการธำรงรักษาซึ่งความเป็นชาติไทย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเจตคติของเยาวชนไทย ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน และศึกษาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เน้นการศึกษาเจตคติของเยาวชนไทย และการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย ไม่ได้ลงลึกรายละเอียดเนื้อหาของประวัติศาสตร์ชาติไทย

๒. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ ผู้ปกครอง

๓. ขอบเขตด้านเวลา

เริ่มการศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ ธันวาคม ๒๕๖๕ จนถึงวันที่ พฤษภาคม ๒๕๖๖

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาเพื่อศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๑ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

๑.๑.๑ แบบสอบถาม เพื่อเป็นการสำรวจเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน

๑.๑.๒ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์จำนวน ๓ ข้อ ดังนี้

๑) การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาควรเป็นอย่างไร

๒) ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

๓) แนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

๑.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายเยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ ผู้ปกครอง

๑.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล โดยนำมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดในการศึกษา

๒. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยใช้รูปแบบพรรณานำมาอธิบายเชื่อมโยงกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
๒. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
๓. ผลการวิจัยจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์มีแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

คำจำกัดความ

เจตคติ	หมายถึง	ความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มของท่าทีการแสดงออกของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ ๒) องค์ประกอบด้านความรู้สึก และ ๓) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมการแสดงออก
เยาวชนไทย	หมายถึง	คนไทยที่มีอายุระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๕ ปี

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ

๑. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเข้าสู่การพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน มีความเป็นธรรมในสังคม ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลเข้มแข็งและเติบโตอย่างมีคุณภาพ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม คนไทยในอนาคตจึงต้องมีศักยภาพและร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สังคมแห่งการเรียนรู้ที่คนไทยสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ผ่านการสร้างเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาคนเพื่อยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และมีธรรมาภิบาล

๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ทั้งในระดับชาติ สังคม และชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีตลอดจนระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน สังคม และองค์กรเอกชน รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ๑) ความสุขของประชากรไทย ๒) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ๓) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง ๔) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ และ ๕) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงและองค์รวม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย ๕ ประเด็น ได้แก่

๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศ โดย (๑) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (๒) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ (๓) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ (๔) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ

๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย (๑) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน (๒) การติดตามเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติใหม่ (๓) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ และ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล

๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย (๑) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบและทุกระดับ และ (๓) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติ และการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศไทย ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืนโดย (๑) การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (๒) การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของ

ภูมิภาค และ (๓) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์การภาครัฐ และที่มีใช้ภาครัฐ

๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย (๑) การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม ฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม (๒) การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ และ (๓) การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

กรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง สาระสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น และประเด็นการดำเนินการที่สำคัญรองรับการดำเนินการที่สำคัญรองรับอีกรวม ๑๗ ประเด็น เพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ เป็นการส่งเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน พร้อมทั้งจะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ ธรรมาภิบาลเสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย และชาติไทย ผ่านทางกลต่าง ๆ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้

แผนการศึกษาแห่งชาติ

๑. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ

พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุผลตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ๒) การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ๓) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ๔) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ๕) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ปัจจุบันภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ความมั่นคงของชาติจึงไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะมิติด้านการทหารหรืออำนาจอธิปไตยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมมิติต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งในแต่ละมิติล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การป้องกันภัยคุกคามเหล่านั้นจะต้องพิจารณาในมิติที่มีความเชื่อมโยงกัน และการดำเนินการเพื่อวางรากฐานและกลไกสร้างความมั่นคงเพื่อป้องกันภัยเหล่านั้นจะต้องเริ่มที่กระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศชาตินั้นจำเป็นต้องวางรากฐานการสร้างความเป็นแกนหลักของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐) อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันสำคัญที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาช้านาน โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นเสาหลักในการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น เป็นศูนย์รวมจิตใจ ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ครอบคลุมประเด็นหลักสำคัญที่มีผลด้านความมั่นคงแก่คนในชาติจะส่งผลให้ทุกคนมีจิตสำนึก ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความคิด ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติและสงบสุข อันจะส่งผลให้สังคมและประเทศชาติเกิดความมั่นคง อารมณ์รักชาติไทยและผ่านพ้นภัยคุกคามต่าง ๆ ได้

ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้ ๑) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม ปลอดภัย และสมานฉันท์ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับ

การศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ๓) เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองในสังคมไทย รวมทั้งการยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ ๔) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ และส่งเสริมกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวให้ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน เหมาะสม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และความต้องการของชุมชนและพื้นที่ และ ๕) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

๑. ความหมายและความสำคัญของประวัติศาสตร์

คำว่า “ประวัติศาสตร์” มีที่มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “History” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “Histori” หรือ “Historia” แปลว่า การสืบสวน สอบสวน ผู้ที่บัญญัติศัพท์ใช้เป็นคนแรกคือ เฮอร์โดตัส (Herodotus, 484-425 B.C. อ้างถึงใน วิภาดา พินลา, ๒๕๖๐) ปราชญ์ชาวกรีกโบราณได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวิชาประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวในอดีตที่มนุษย์ได้กระทำไว้ มีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ได้แก่ ศิลปะ สงคราม การเมือง การปกครอง วรรณคดี ลัทธิ ศาสนา ปรัชญา สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และการต่อสู้เพื่อดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น ประวัติศาสตร์เกิดจากมนุษย์อันเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ มนุษย์มีความผูกพันและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์อย่างใกล้ชิดและพยายามเรียนรู้ เข้าใจตนเองโดยอาศัยประวัติศาสตร์เป็นเครื่องนำทาง และมีบันทึกเรื่องราวการศึกษาคำว่า การตรวจสอบพิจารณาโดยอาศัยหลักฐานที่เหลืออยู่มาจนปัจจุบัน (दनัย ไชโยธา, ๒๕๓๔)

วงเดือน นาราสัจจ์ (๒๕๔๙) ได้กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ หมายถึง เหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่มีหลักฐานยืนยันและสามารถตรวจสอบได้ เรื่องราวในอดีตหรือความจริงในอดีตที่นักประวัติศาสตร์เรียงร้อยขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อว่าเป็นความจริงและถูกต้องประกอบกรวิเคราะห์หรือข้อสมมติฐานของตน

การศึกษาประวัติศาสตร์อย่างถูกวิธีไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ของชาติ หรือประวัติศาสตร์ท้องถิ่น แนวทางที่ควรปฏิบัติ คือ ประวัติศาสตร์ไม่ใช่เรื่อง “ท่องจำ” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องของการ “ตั้งคำถาม” เพื่อให้เกิดความคิดอันอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างสติปัญญาแก่ผู้ศึกษา (ศรีศักร วัลลิโภดม, ๒๕๕๔) ผู้สอนในยุคใหม่นี้จำเป็นต้องถ่ายทอดประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนกระตุ้นความรู้สึกร่วมกันเกี่ยวกับมนุษยชาติทั้งในอดีตและปัจจุบัน สมองความอยากรู้อยากเห็นส่งผลให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในเรื่องราวของชนชาติต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัย ตลอดจนจนความคิดและการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของคนชาตินั้น ๆ ให้จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความเข้าใจในด้านขนบธรรมเนียม

ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ ช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความคิดเชิงวิพากษ์ วิจาร์ณ และพินิจ พิจารณาเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ ปัญหาของชุมชนสมัยใหม่ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยการอภิปราย และการหาข้อสรุปโดยการประนีประนอมเข้าหากัน (สุมนทิพย์ บุญสมบัติ, ๒๕๓๓)

สำหรับความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์นั้นมีมากมาย เพราะประวัติศาสตร์ เป็นเหตุการณ์ในอดีตที่มนุษย์สามารถนำมาเป็นบทเรียนให้แก่ปัจจุบัน โดยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน การตัดสินใจเหตุการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๔) ได้อธิบายไว้ว่า ประวัติศาสตร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ดังนี้

๑) สร้างความเข้าใจปัญหาและสิ่งแวดลอมของสังคมปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ หรือ การสืบสวนอดีตของมนุษย์ ทำให้เราได้ว่า พหุติกรรมและความคิด ความเชื่อของคนในสังคมเกิดขึ้น ได้อย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีพัฒนาการมาอย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจ ปัญหาอย่างมีเหตุมีผล มาตรการในการแก้ปัญหาจึงจะมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๒) รู้รากเหง้าความเป็นไทย เข้าใจและภูมิใจในชาติตน เหตุการณ์สำคัญในอดีต ของสังคมไทย เริ่มตั้งแต่การตั้งถิ่นฐาน การสร้างบ้านเมือง การขยายอาณาเขตเพื่อสร้างความมั่นคง ซึ่งเป็นผลมาจากวีรกรรม และความเสียสละของบรรพบุรุษ ทำให้ผู้เรียนรู้รากเหง้าความเป็นไทย จนเกิดความรัก ความเข้าใจ และภูมิใจในชาติตนให้กับผู้เรียน ซึ่งศาสตร์อื่น ๆ ย่อมไม่สามารถ ทำบทบาทหน้าที่ได้ดีเท่าประวัติศาสตร์

๓) รู้บทเรียนในอดีต เห็นข้อบกพร่อง ความผิดพลาด ความสำเร็จ ความดีงาม ของบรรพบุรุษ ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ว่าทำไม แลอย่างไร ซึ่งไม่ใช่การสอน เพียงให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน และเมื่อไร เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในแง่ที่เป็น “บทเรียนในอดีต” ว่าความโลภ ความเห็นแก่ตัว ความอ่อนแอของผู้นำความลุ่มหลงในอำนาจหรือการสะสมปัญหา จนยากจะแก้ไข

๔) รู้ความเป็นมาและวัฒนธรรมของประเทศตน และประเทศอื่น ๆ รวมถึง วิธีคิด วิธีปฏิบัติ การทำความเข้าใจรากเหง้าความเป็นไทย รวมถึงความเข้าใจรากเหง้าของมนุษยชาติ ที่อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ กันด้วย ดังนั้น การเรียนรู้ประวัติศาสตร์อย่างถูกต้องจะทำให้เข้าใจลักษณะเฉพาะ ของชาติอื่น หรือภูมิภาคอื่นด้วย อันเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีอย่างแท้จริง

๕) รู้บันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีต การรับรู้เรื่องราวในอดีตไม่จำเป็น ที่จะต้องมาจากการเรียนจากครูในห้องเรียนเท่านั้น แต่ผู้เรียนหาความรู้ได้จากการอ่านบันทึก เหตุการณ์ ดังนั้น ในแง่ประวัติศาสตร์จึงเน้นในเรื่องการอ่านอย่างระมัดระวัง เช่น จากห้องสมุด หรือ จากอินเทอร์เน็ต มิใช่ “ภาพอดีต” ที่เป็นความจริงทั้งหมด แต่เป็นเพียงข้อมูลบางส่วนที่ได้จากการติดต่อ ที่ไม่ยืนยันความถูกต้อง

๖) รู้วิธีการศึกษาเรื่องราวสำคัญ ๆ ที่เชื่อว่าเกิดขึ้นจริง การเรียนรู้อดีตของสังคม มนุษย์ ผู้เรียนต้องใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างกว้างขวาง ทั้งการอ่านเอกสาร การสอบถามจาก ผู้รู้ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และหลักฐานทางโบราณคดีประกอบให้ได้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่สืบค้นจนสามารถตอบคำถามประเด็นที่ตั้งไว้

๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานวิชาประวัติศาสตร์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๔) ได้ระบุว่า การจัดทำรายวิชาประวัติศาสตร์เริ่มต้นจากศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มีมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งหมด ๓ มาตรฐาน เป็นหลักการสำคัญของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

วิภาดา พินลา (๒๕๖๐) วิเคราะห์และเชื่อมโยงสาระของความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติค่านิยม จากมาตรฐานการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

๑) ความรู้ ประกอบด้วย เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการมนุษย์ชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และบุคคลสำคัญที่มีส่วนปกป้องและสร้างความเจริญรุ่งเรืองของชาติ

๒) ทักษะกระบวนการ ประกอบด้วย การอ่านอย่างกว้างขวาง การสังเกต เปรียบเทียบ การรวบรวมข้อมูล และจัดระบบข้อมูล สรุปจับประเด็นชัดเจน ทักษะในการตรวจสอบ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลหลักฐาน ทักษะในการวิพากษ์ วิจัยอย่างมีเหตุผล ทักษะ ในการวินิจฉัยแยกแยะข้อเท็จจริง ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การย่อความ และเรียงความ การเขียนด้วยภาษาสละสลวย และการเล่าเรื่องโดยอ้างอิงข้อมูลหลักฐาน

๓) เจตคติและค่านิยม ประกอบด้วย ความรู้สึกร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของสังคม ตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม ยอมรับในความแตกต่างของมนุษย์ชาติ อยู่ร่วมกับสังคมอื่นได้อย่างสันติสุข สามารถใช้หลักเหตุผลในการดำเนินชีวิตและความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

๓. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

วิทย์ สิริเวคิน (๒๕๖๕) ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นที่ว่า เราเรียน ประวัติศาสตร์ไปทำไม ท่ามกลางโลกที่หมุนไว และดูเหมือนจะเป็นวิชาที่พูดถึงกันแต่เรื่องของอดีต โดยมีมุมมองว่า ที่ผ่านมาวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องใช้การท่องจำมาก และไม่เคยถูกบอกว่ เราเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ไปทำไม ในขณะที่ประเทศที่เจริญแล้วทั่วโลกล้วนแต่มีการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์แทบทุกประเทศ และการรู้ประวัติศาสตร์จะเป็นประโยชน์มากขึ้น หากนำไป เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์โลก และบริบทของโลกวิชาประวัติศาสตร์ เป็นเหมือนมหาสมุทรกว้างใหญ่ ขึ้นอยู่กับว่าเราจะเรียนอะไรและเรียนอย่างไร โดยที่ต้องมีการตั้งคำถามว่าสิ่งที่เรียนนั้นจะได้ประโยชน์

อะไรกับเรา และจะต่อยอดมันอย่างไร ดังนั้นทั้งตัวเด็กเองและตัวคนสอนจึงมีความสำคัญในการเรียน การสอนวิชาประวัติศาสตร์

หากลองมองย้อนกลับไปในทุก ๆ วิชา ล้วนแล้วแต่มีประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็น วิชาเคมี วิชาฟิสิกส์ หรือในการเรียนนิเวศวิทยา ประวัติศาสตร์ล้วนแฝงอยู่ในทุก ๆ อย่างในโลกนี้ ดังนั้นหนังสือเรียนประวัติศาสตร์ เป็นเหมือนสารตั้งต้นในการตั้งคำถาม กระตุ้นการอยากรู้ และเกิดการถกเถียงพูดคุยกัน โดยคนที่จะให้ชีวิตกับวิชาประวัติศาสตร์ คือ นักเรียน ที่จะต้องตั้งคำถาม และครูที่คอยช่วยโอด และเป็นการนำประวัติศาสตร์มาสร้างแรงบันดาลใจ ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว จึงถูกดูเหมือนว่าเป็นเรื่องที่เซย แต่ในความเป็นจริงสามารถนำมาวิเคราะห์ได้เรื่อย ๆ ฉะนั้น การเรียนประวัติศาสตร์ก็เพื่อไม่ทำผิดพลาดหนึ่งในปัญหา ของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ที่ผ่านมามีทำให้เด็กไม่สนุก คือ เด็กไม่เห็นความเชื่อมโยงของประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์โลก หากเด็กเห็นประเทศไทยอยู่ในบริบทโลก การเรียนรู้ก็จะสนุกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์อาจมีการผสมปนเปกันระหว่างความจริงและเรื่องเล่า เด็กบางส่วนรู้สึกว่าเป็นเรื่องล้าหลัง แต่หนึ่งในทักษะสำคัญที่เด็กจะได้ฝึกฝน และเรียนรู้จากวิชานี้เพื่อวิเคราะห์แยกแยะว่า ควรจะเชื่อหรือไม่เชื่ออะไร คือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของศตวรรษที่ ๒๑ และยังเป็นหนึ่งในสมรรถนะของเด็กยุคใหม่อีกด้วย ซึ่งเป็นทักษะที่โดดเด่นของเด็กยุคนี้อยู่แล้ว

การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในยุคนี้จึงอาจไม่ได้มีเป้าหมายให้เด็กจดจำข้อมูลทุกอย่างได้ตามหนังสือเรียนแต่เป็นการสอนเพื่อจุดประกายให้เด็กอยากรู้ กระตุ้นความคิดเพื่อไปหาคำตอบเพิ่มเติมด้วยตนเองมากกว่าถ้าเด็กสนุกเขาจะไปหาคำตอบด้วยตนเองเมื่อเด็กมีแรงบันดาลใจที่จะค้นหาคำตอบด้วยตนเองเขาจะสร้างทักษะในการดำรงชีวิตจากกระบวนการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็น การหาหลักฐาน การพิสูจน์ความจริง ได้คิดไตร่ตรอง แล้วสรุปผล

ศุภณัฐ พานา (๒๕๖๓) กล่าวว่า การเรียนการสอนประวัติศาสตร์เป็นการเสริมสร้างทัศนคติและแนวคิดชาตินิยมให้แก่สังคมจนบางครั้งภาพลักษณ์ของประเทศอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ของชาติถูกเขียนให้มีลักษณะที่ด้อยกว่าหรือเป็นศัตรู ซึ่งการเขียนลักษณะนี้เกิดขึ้นจากนโยบายทางการเมืองที่ต้องการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้เกิดขึ้นผ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จึงเกิดการสอดแทรกแนวคิดชาตินิยมลงไปในหลักสูตรการเรียนการสอนและหนังสือแบบเรียน รวมถึงสื่อต่าง ๆ เช่น นิยาย ละคร และภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาอิงประวัติศาสตร์ยังมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้เช่นกับหนังสือแบบเรียนของไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ เน้นย้ำภาพของ “การเหนือกว่า” ของชาติไทยในฐานะเจ้าประเทศอาณานิคมที่มีต่อประเทศลาว ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากแนวคิดของการใช้วิชาประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่รู้รักเหง้า เห็นถึงความสำคัญของมรดกชาติ โดยข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในการเสริมสร้างพลเมืองที่รู้รักเหง้า เห็นถึงความสำคัญของมรดกชาติ หรือ พลเมืองชาตินิยม อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนที่เสริมสร้างพลเมืองชาตินิยมส่งผลให้การจัดการศึกษาในชั้นเรียนขัดกับลักษณะเฉพาะของวิชาทางประวัติศาสตร์ ที่ระบุว่าความจริงทางประวัติศาสตร์ไม่ได้มีเรื่องเล่าที่ดีที่สุดเพียงหนึ่งเดียว (single best story) แต่ขึ้นอยู่กับมุมมองและการตีความในการให้ความหมายและความสำคัญที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของผู้ที่ศึกษา การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ครูส่วนใหญ่

ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีสอนแบบอื่นซึ่งเป็นผลให้นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดการพัฒนาทักษะการคิด การสืบค้นความรู้ และการตั้งคำถาม การสอนของครูที่เน้นข้อมูลและสร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากกว่าการฝึกทักษะกระบวนการและการฝึกให้นักเรียนคิดส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงขาดโอกาสในการฝึกทักษะการแสวงหาความรู้และทักษะการคิด ดังนั้นในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาและประเมินความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ มุมมองและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์นำเสนอ ตลอดจนการฝึกพิจารณาบริบททางประวัติศาสตร์และประเมินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วยใจเป็นกลางไม่ยึดติดกับความรู้สึกรัฐชาตินิยมมากเกินไปซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบตลอดจนเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ สามารถตั้งคำถามและตรวจสอบที่มาของข้อมูลได้ตามลำดับความลุ่มลึกของการวิเคราะห์วิพากษ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์

๔. รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

วิภาดา พินลา (๒๕๖๐) กล่าวว่า จัดการเรียนรู้อารยวิชาประวัติศาสตร์ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมทางการเรียนรู้ทั้ง ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยการสืบเสาะ สืบค้น เสาะหา สำรวจ ตรวจสอบอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดองค์ความรู้จนสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในอนาคต ซึ่งนักวิชาการได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายแบบ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

วิธีการทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ขั้นกำหนดปัญหาหรือสมมติฐาน โดยการให้การสังเกตของผู้เรียนและผู้สอนรวมกัน เพื่อให้พบข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ จากนั้นดำเนินการศึกษาขอบเขต และแนวทางแก้ปัญหาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง แล้วให้ผู้เรียนคาดเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่คาดว่าเป็นไปได้ในรูปแบบของการตั้งสมมติฐาน

๒) ขั้นแสวงหาความรู้โดยการรวมหลักฐาน ผู้สอนให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้จากกำหนดให้ในรูปแบบของการบอก บรรณานุกรม หรือหนังสืออ้างอิง หรือถ้าเป็นไปได้ผู้สอนอาจเตรียมหลักฐาน เอกสารไว้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการตอบสนอง ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน

๓) ขั้นวิเคราะห์และประเมินค่าข้อมูล ผู้สอนต้องอาศัยหลักการสำคัญซึ่งแยกเป็น ๒ ขั้น คือ (๑) การประเมินคุณค่าภายนอก การพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงเดียวกัน เพื่อตรวจหาข้อบกพร่องผิดพลาดของหลักฐานที่ไม่ใช่หลักฐานชั้นต้น (๒) การประเมินคุณค่าภายใน การที่ผู้เรียนพยายามใช้ความเฉลียวฉลาดและความรอบรู้ค้นหาเหตุผล ความคงเส้นคงวา ความเป็นจริงและสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ของหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในลักษณะที่ใกล้เคียงถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด ในขั้นตอนการสังเคราะห์

๔) ขั้นตีความและสังเคราะห์ การนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินค่าแล้ว มาตีความและสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปแบบของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ เป็นเรื่อง ๆ โดยนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็น ประกอบแล้วจึงสรุปผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลายเป็นความคิดรวบยอด

๕) ชื่นนำเสนอข้อมูล การนำเสนอความรู้และแนวความคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วต่อผู้อื่น โดยการบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การเขียนบทความ การทำรายงาน และอื่น ๆ ซึ่งผู้นำเสนอต้องใช้ความสามารถในการร่างโครงเรื่อง และแนวทางการเขียนอย่างรัดกุม เพื่อให้น่าสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่องเร้าใจผู้อ่านหรือผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอ

วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ล้วนมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษา ค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ แต่ในบางครั้งหลักฐานอาจมีไม่เพียงพอ ทำให้การค้นคว้างานของนักประวัติศาสตร์ไม่สมบูรณ์ นักประวัติศาสตร์จึงใช้วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบ ทำให้นักศึกษาค้นคว้าของนักประวัติศาสตร์สมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า เป็นวิธีการหนึ่งที่คุณสอนสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้วิธีการบรรยายเนื้อหา ทำให้นักเรียนเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องท่องจำ น่าเบื่อหน่าย เป็นวิชาที่ศึกษาแต่เรื่องของอดีตที่อยู่ห่างไกล วิชาประวัติศาสตร์จึงดูด้อยค่าไป สิวิวรรณ ศรีพหล (๒๕๕๒) ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทำให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจและมีชีวิตชีวา การนำวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่ามาใช้ในห้องเรียนอาจทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่าจะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ไม่เฉื่อยชา และนักเรียนจะรู้สึกเหมือนว่าข้อมูลทางประวัติศาสตร์มีอยู่รอบตัวเขา

ศุภณัฐ พานา (๒๕๖๓) กล่าวว่า แนวทางในการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันว่ามีอยู่ด้วยกัน ๓ แนวทาง ดังนี้ ๑) การเสริมสร้างความทรงจำส่วนรวม เป็นการสอนเรื่องราวที่ดีที่สุดแต่ข้อเสียคือเป็นวิธีที่ไม่กระตุ้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ ๒) ระเบียบวิธี เป็นการสอนที่นำเสนอเรื่องราวในเหตุการณ์เดียวกันแต่แตกต่างกันมุมมองและให้นักเรียนสรุปว่ามุมมองใดตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ดีที่สุดโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ การประเมินของนักประวัติศาสตร์ และหลักฐานอื่น ๆ ในห้องเรียนมาสนับสนุนซึ่งการสอนรูปแบบนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจวิธีการสร้างข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องและยังทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินสิ่งที่สร้างประวัติศาสตร์ที่เหมาะสม และ ๓) แนวคิดหลังสมัยใหม่ เป็นการสะท้อนความสงสัยเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องเล่าที่ดีที่สุด โดยให้นักเรียนพิจารณาเรื่องราวทั้งหมดโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน และอธิบายได้ว่า การตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ก่อนหน้านี้สามารถนำมาใช้สนับสนุนทางการเมืองในปัจจุบันอย่างไร ซึ่งกระบวนการนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจวิธีการจัดกลุ่มเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ส่วนวนการใช้ภาษา กลวิธีในการเล่าเรื่องหรือวิธีการสนับสนุนความมุ่งหมายของผู้เขียนหรือผู้ตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

๑. ความหมายของเจตคติ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในจิตใจซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ การสัมผัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งก่อน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของ หรือความคิด เป็นแนวโน้มหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์แวดล้อม และการแสดงความชอบ

ไม่ชอบต่อความรู้สึก ความคิดเห็น รวมถึงท่าทีการแสดงออก รวมไปถึงสภาพจิตใจที่มีทั้งบวกและลบ มากหรือน้อย

สรุปได้ว่า เจตคติเป็นการแสดงพฤติกรรม การแสดงการรับรู้ การสัมผัส ความชอบไม่ชอบ และสภาพจิตใจทั้งบวกและลบ มากหรือน้อย โดยตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์แวดล้อม ซึ่งเป็นได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของหรือความคิด

๒. ลักษณะของเจตคติ

เจตคติมีความสำคัญต่องานและอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ครูควรศึกษาเจตคติ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหรือต่อครูผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

เจตคติมีลักษณะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในอดีตซึ่งบุคคลที่มีเจตคติที่ดี หรือไม่ดีในทางความคิดเห็น ชอบหรือไม่ชอบที่พร้อมจะสามารถแสดงออกมา เจตคติมีการเปลี่ยนแปลง ได้ตามเหตุปัจจัยของเวลา อารมณ์สถานการณ์ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคล และสิ่งแวดล้อม โดยเจตคติจะขึ้นอยู่กับ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกในแต่ละบุคคลที่สะท้อนถึงการมีเจตคติในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ที่พบ

๓. องค์ประกอบของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๔๖) ได้อธิบายว่าเจตคติมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑) องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบ ด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความ และรวมเป็น ความเชื่อ

๒) องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เป็นผลเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้น

๓) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioural Component) เป็นองค์ประกอบ ทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียง ที่บุคคลจะประพฤติ ปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในทิศทางที่จะสนับสนุน หรือคัดค้าน

๔. ประโยชน์ของเจตคติ

เจตคติเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้คนแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น บางคนสนใจข่าว การเลือกตั้ง บางคนไม่ชอบ บางคนชอบเล่นกีฬาบางคนเกลียดการเล่นกีฬา เป็นต้น เจตคติจึงเป็นเรื่องที่ นักจิตวิทยาให้ความสนใจที่จะศึกษา เพื่อจะได้รู้ความรู้สึกของคน ส่วนดีจะได้ส่งเสริมส่วนไม่ดีจะได้แก้ไข ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (๒๕๔๓) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้พอสรุปได้ ดังนี้

๑) เจตคติเป็นคำย่อของการอธิบายความรู้สึกที่ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เช่น จะพูดว่าเขามีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งมีความหมายถึง เขาสนใจการเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ตั้งใจศึกษาค้นคว้า ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน จะเห็นว่า คำว่าเจตคติที่ดีเท่านั้น มีความหมายครอบคลุมพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนทั้งหมด ทั้งความสนใจ ความรับผิดชอบ ตั้งใจศึกษาค้นคว้า การใช้เวลาว่าง

๒) เจตคติใช้พิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือมีต่อเป้าเจตคติของคนคนนั้นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การรู้เจตคติของคนสามารถส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่บุคคลจะแสดงออกได้

๓) เจตคติสามารถมองสังคมได้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งคงวันคงวา พฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกจากเจตคติ จึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้ด้วย

๔) เจตคติมีความตึงามในตัวมันเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าเจตคติรอบ ๆ ตัวเราเองสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของคน ๆ นั้น มีคุณค่าในการศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิตเขา

๕) จากที่รู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีงามตามสังคม จึงต้องศึกษาสัญชาตญาณและปรับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเจตคติของคนตามต้องการ

การรู้เจตคติของคน จึงใช้เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออกเป็นการรับรู้ไว้ก่อนเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขให้ได้ คนในสังคมที่มีเจตคติดีงามตามสังคมต้องการ ดังนั้นการเรียนวิชาประวัติศาสตร์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีเจตคติดีขึ้น การมีเจตคติดีต่อวิชาจะทำให้การเรียนวิชานั้นดีขึ้นด้วย

๕. การเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

การเกิดเจตคตินั้นมีผู้เชื่อว่าเกิดได้หลายอย่าง บางกลุ่มเชื่อว่าเจตคติเป็นลักษณะนิสัยชนิดหนึ่ง เมื่อลักษณะนิสัยเกิดจากการเรียนรู้เลยเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้ได้ ซึ่งหมายความว่าเจตคตินำมาสอนกันให้เกิดขึ้นได้เหมือนบทเรียนนั่นเอง แต่เนื่องจากเจตคติไม่ใช่ความจริงแต่เป็นความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอาจแปรเปลี่ยนได้ตามเป้าและความเชื่อที่เกิดขึ้นจากเป้า นั้น ๆ บางกลุ่มเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการพิจารณาตัดสินจากผลประโยชน์ที่ได้รับ บุคคลจะพิจารณาว่ามีผลประโยชน์หรือไม่ ถ้ามีผลประโยชน์ก็จะมีเจตคติทางบวกถ้าไม่มีก็จะมีเจตคติเป็นลบ ดังนี้ เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์นั้นถ้าผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนผู้เรียนก็อาจมีเจตคติทางบวกต่อการเรียน แต่ในทางกลับกันหากผู้เรียนไม่ได้รับประโยชน์จากการเรียนผู้เรียนก็อาจมีเจตคติเป็นบวกต่อการเรียนได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๔๖) ได้อธิบายการเกิดเจตคติ ไว้ดังนี้

๑) การเพิ่ม และการรวมกันของการตอบสนอง ที่เกิดจากการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ และจากบุคคลต่าง ๆ

๒) แบบแผนของตนเอง ความแตกต่างของประสบการณ์ ทำให้เกิดเจตคติของแต่ละคนแตกต่างกันไป

๓) อิทธิพลของประสบการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน หรือความตกใจ จะเป็นผลให้จดจำประสบการณ์นั้นได้นาน ๆ เป็นสิ่งที่ทำให้คนมีเจตคติดีต่อสิ่งนั้น ๆ

๔) การเลียนแบบของคนเราชอบหรือมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบบุคคลสำคัญที่เราชื่นชอบเจตคติจึงเน้นการถ่ายทอดจากคนที่เราพึงพอใจ และนับถือ

ธีรวุฒิ เอกะกุล (๒๕๔๙) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ไว้ดังนี้

๑) ประสบการณ์เฉพาะอย่าง วิธีการหนึ่งที่เราเรียนรู้เจตคติ คือ การมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเจตคตินั้น

๒) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เจตคติหลายอย่างของบุคคลเกิดขึ้นจากผลของการได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเรียนรู้ อย่างไม่เป็นทางการที่เด็กได้รับในครอบครัวและสังคม

๓) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง เจตคติบางอย่างของบุคคลถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบ กระบวนการเลียนแบบเริ่มขึ้นตั้งแต่การสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น ขึ้นต่อไปเป็นการแปลความหมาย การปฏิบัติให้อยู่ในรูปของความเชื่อ ยิ่งบุคคลที่เป็นต้นแบบหรือมีชื่อเสียงก็จะมีแบบอย่างที่มีผลต่อความเชื่อมากยิ่งขึ้น

๔) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน เจตคติของบุคคล หลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่อง มาจากสถาบัน เป็นทั้งแหล่งที่มา และสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดเจตคติ บางอย่างได้มาจากการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

อาจสรุปได้ว่า เจตคติของบุคคลเกิดและเปลี่ยนแปลงขึ้น จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ รวมถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องที่สั่งสมมา ตั้งแต่วัยเด็กจากที่บ้าน โรงเรียน ชุมชน สังคม รวมทั้งอิทธิพลของประสบการณ์ที่ประทับใจ และการเลียนแบบบุคคลที่ตนชื่นชอบ ได้แก่ การได้รับประสบการณ์ตรง การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น การเลียนแบบบุคคลที่เคารพยกย่อง และการมีส่วนร่วมอยู่ในโรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา และสถานที่ต่าง ๆ

๖. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

วรรณคดี แสงประทีปทอง (๒๕๔๔) ได้อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ พอสรุปได้ดังนี้

๑) ทฤษฎีความสอดคล้องของความคิด (Theories of Cognitive Consistency) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่า การคิดหรือการเรียนรู้เรื่องหนึ่ง ๆ ของบุคคลทำให้เกิดความรู้หลาย ๆ ด้าน หรือมีส่วนประกอบของการเรียนรู้หลายอย่าง รู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี มากกว่าในทางที่ไม่ดี ก็จะทำให้เกิดความสอดคล้องของความรู้ขึ้น ทำให้เราเกิดเจตคติที่ดีในสิ่งนั้น และในทำนองเดียวกัน ถ้าเรารู้สึกในทางที่ไม่ดีมากกว่าในทางที่ดีต่อสิ่งใดก็ตาม เราก็จะเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

๒) ทฤษฎีความขัดแย้งทางความคิด (Theories of Cognitive Dissonance) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์ไม่สามารถทนต่อความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องกันได้ จึงจำเป็นต้องลดความขัดแย้งนั้นด้วยการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ถ้าเจตคติไม่สอดคล้องกับการกระทำแล้ว เจตคติต่อสิ่งเรานั้น จะเปลี่ยนไป หลักการของทฤษฎีนี้คือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลประกอบด้วยส่วนประกอบของความขัดแย้ง สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้ โดยการเปลี่ยนส่วนประกอบของการรับรู้ ทำให้เกิดความขัดแย้ง

๓) ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) แนวความคิดของทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการวิจัยทางจิตวิทยาสังคมบางเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ซึ่งการเปลี่ยนเจตคติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการสร้างสถานการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อมูลที่ศึกษาและแสดงให้เห็นว่ากลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมของอิทธิพลที่มีต่อเจตคติและพฤติกรรมของบุคคล

๔) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) แนวความคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมีความเชื่อว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่ถ้าผลสืบเนื่องเป็นไปในทางที่ไม่ดี พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มไม่เกิดขึ้นอีก กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปทิศทางใดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่เขาได้รับจากสังคมแวดล้อม สังคมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมรวมของบุคคล และจะมีปฏิกริยาซึ่งกันและกันเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเสมอระหว่างพฤติกรรมของบุคคล สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งได้แก่ ความคิด อารมณ์ ความคาดหวัง และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลกระทำพฤติกรรมนั้น พฤติกรรมที่จะแสดงออกต่อไปนั้นขึ้นอยู่กับประเมิณผล ย้อนกลับของพฤติกรรมที่เขาได้แสดงออกไปแล้ว

๕) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) แนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล สรุปว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนเองก่อนตัดสินใจหรือไม่ทำพฤติกรรม

๗. การวัดเจตคติ

วรรณดี แสงประทีบทอง (๒๕๔๔) ได้อธิบายการวัดเจตคติ คือ การวัดเจตคติอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้ ๖ วิธี ได้แก่ วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการใช้มาตรวัด วิธีการวัดทางอ้อม วิธีการวัดร่องรอย และวิธีการวัดทางสรีระ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑) วิธีสังเกต

การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลแบบมีแบบแผน ในการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลนี้ ผู้สังเกตจะต้องสังเกต พฤติกรรมตามธรรมชาติของบุคคล กล่าวคือ ไม่ให้ผู้สังเกตรู้ว่ากำลังถูกสังเกต ไม่ขอความร่วมมือจากผู้ถูกสังเกต และไม่เปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ที่ต้องการสังเกต

๒) วิธีการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เป็นการถามให้ตอบด้วยปากเปล่า ผู้สัมภาษณ์อาจจดบันทึกคำตอบ หรืออัดเสียงคำตอบไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ในภายหลัง การสัมภาษณ์จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งข้อมูลในอดีตปัจจุบันและอนาคต ข้อดีของการสัมภาษณ์ คือการเก็บข้อมูลทำได้สะดวก และสามารถเก็บข้อมูลได้มากเป็นที่แน่ชัดในระยะเวลาอันสั้น และอาจได้ข้อมูลบางอย่างที่เป็นประโยชน์แก่เรื่องที่ศึกษา

๓) วิธีการใช้มาตรวัด

มาตรวัดเจตคติ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยอาศัยระเบียบวิธีที่มีการศึกษาวิจัย มาตรวัดที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ มาตรอันตรภาคเท่ากันของเทอร์สตัน มาตรวัดรวมของลิเคอร์ท มาตรวัดของกัตต์แมน และมาตรจำแนกของออสกูด ข้อดีของการใช้มาตรวัด คือ สามารถใช้กับคนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน มาตรวัดที่ใช้จะมีความชัดเจนในเชิงทฤษฎี และสามารถนำคะแนนการวัดเจตคติที่ได้ไปเปรียบเทียบระหว่างบุคคล หรือเป็นกลุ่มได้วิธีนี้นับจึงเป็นที่นิยมมาก

๔) วิธีการวัดทางอ้อม

การวัดทางอ้อม (Indirect Procedure) เป็นการวัดจากการสังเกต พฤติกรรม มีผู้เสนอว่าถ้าต้องการทราบว่าใครมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อสิ่งใดอย่างไร ก็ให้สังเกตพฤติกรรมของบุคคลนั้นต่อสิ่งนั้น

๕) วิธีการวัดร่องรอย

การวัดร่องรอยการกระทำ ผู้เก็บข้อมูลไม่จำเป็นต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เป็นการส่วนตัว ทั้งในลักษณะรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มี ๒ วิธี คือ การวัดร่องรอยความสีกหรืออันเป็นผลจากการกระทำของบุคคล และการวัดร่องรอยการกระทำ เป็นการเปรียบเทียบปริมาณของวัตถุไร้ค่าที่ทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ การวัดร่องรอยอาจวัดร่องรอยหลายอย่างในสถานการณ์เดียวกัน

๖) วิธีการวัดทางสรีระ

การวัดทางสรีระ เป็นการวัดโดยใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่น ๆ ต่อร่างกาย จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนและไม่บิดเบือน แต่วิธีการวัดทำได้ยากต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ วิธีการนี้เป็นวิธีที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา เพราะเป็นการวัดเจตคติที่มาจากพฤติกรรมการปฏิบัติตนของผู้ถูกเก็บข้อมูลเจตคติ ซึ่งสามารถวัดได้จากเครื่องมือวัด เช่น เครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดส่วนสูง แล้วนำมาวิเคราะห์หาดัชนีมวลร่างกาย (BMI: Body Mass Index) ว่าอยู่ในช่วงใด แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปเทียบกับระดับเจตคติที่กำหนดไว้แล้วแปรผลระดับเจตคติออกมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

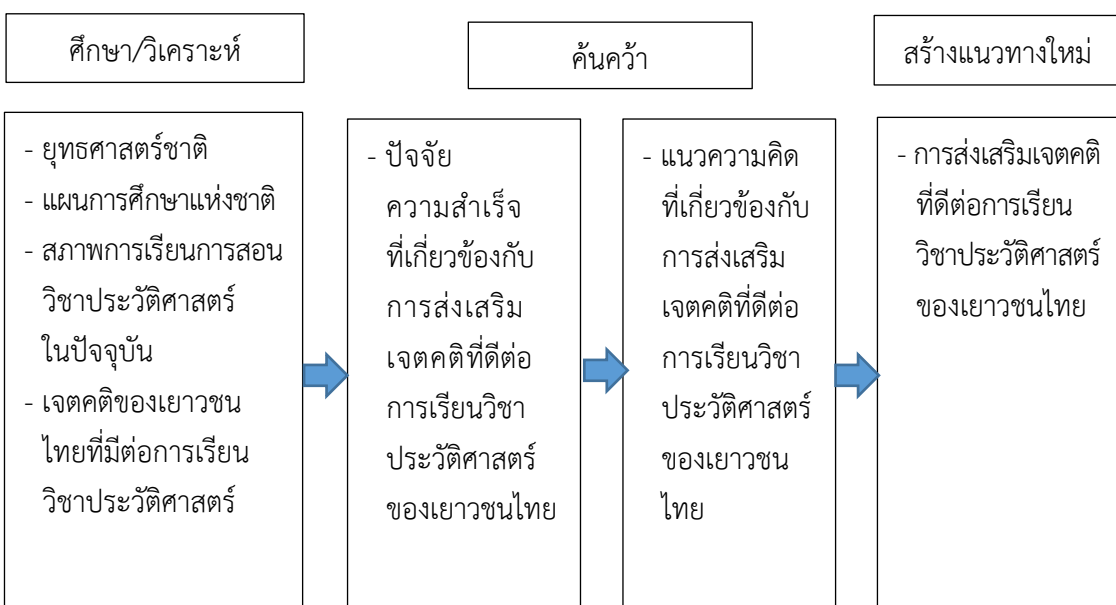
ศุภณัฐ พานา (๒๕๖๓) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ผลจากการศึกษา พบว่า แนวทางการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สามารถจำแนกออกได้เป็น ๓ วิธี ซึ่งแต่ละวิธีต่างมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ (๑) การเสริมสร้างความทรงจำส่วนรวม เป็นการส่งเสริมให้เป็นพลเมืองที่รู้จักเห็นถึงความสำคัญของมรดกชาติ (๒) การสอนระเบียบวิธี เป็นการสอนให้เป็นพลเมืองที่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ และ (๓) การสอนด้วยแนวคิดหลังสมัยใหม่ เป็นการสอนให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ สามารถตั้งคำถามและตรวจสอบที่มาของข้อมูล เรียนรู้ที่จะเห็นถึงความจริงแตกต่างและการอยู่ร่วมกันในความแตกต่าง หากครูพิจารณาพัฒนาการของนักเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของพลเมืองในแต่ละมิติจะทำให้ครูสามารถเลือกแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

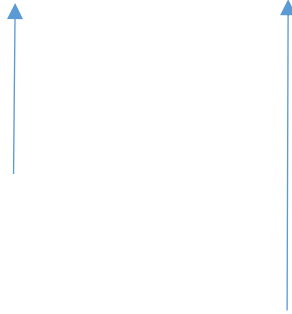
ณัฐชฎิล มาอินแก้ว (๒๕๖๑) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ และเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ ๑) ศึกษาผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ๒) ศึกษาผลของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ที่มีต่อเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนกลุ่มที่

ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์และเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์สูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

ณรงค์ฤทธิ์ คักดีแสน (๒๕๖๐) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรัที่ที่มีต่อการเข้าถึงความรู้สึทาง ประวัติศาสตร์และเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการเข้าถึงความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรั ๒) เปรียบเทียบการเข้าถึง ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ ๔ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ เรียนการสอนแต่ศรั ๓) ศึกษาเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรัและ ๔) เปรียบเทียบเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรักลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๒ จำนวน ๓๖ คน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเบญจมราชาลัย กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการเข้าถึงความรู้สึทางประวัติศาสตร์และแบบวัดเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรัจำนวน ๓ หน่วยการเรียนรู้วิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑) การเข้าถึงความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรัหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ๒) การเข้าถึงความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรัหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๓) เจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรั หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ๔) เจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการเรียนการสอนแต่ศรั หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องราวสำคัญ ๆ ที่เชื่อว่าได้เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่งบนพื้นฐานของการวิพากษ์วิเคราะห์หลักฐานเอกสารชั้นต้นและหลักฐานร่วมสมัยอื่น ๆ เพื่อเข้าใจปัญหาในสังคมปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่าครูประวัติศาสตร์ควรจะต้อง จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการทำความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ผ่านการค้นคว้า การตรวจสอบ การอ่าน การตีความ การอธิบาย และการวิพากษ์วิจารณ์หลักฐานเป็นหลัก แต่การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทยมักจะได้รับ การวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นการสอนที่นักเรียนต้องอ่านตำรา และท่องจำเนื้อหาเป็นหลักและครูมักใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่การจัดการเรียนการสอนในลักษณะเช่นนี้ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และคิดว่าเนื้อหาประวัติศาสตร์มีมาก ไม่มีจบสิ้น การให้นักเรียนจดจำแต่เนื้อหาใน ประวัติศาสตร์เป็นการเรียนที่ไม่คงทน

แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันจะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน โดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง แต่สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าครูมุ่งเน้นการมอบหมายงาน การบ้าน หรือภาระ งานให้ทำมากเกินไปจนส่งผลให้นักเรียนขาดความสนใจหรือขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังทำให้เสียโอกาสสำคัญในการสื่อสารอย่างใกล้ชิดกับ

นักเรียนโดยตรง การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่เป็นจุดเน้นซึ่งครูผู้สอนประวัติศาสตร์พึงตระหนัก ดังนี้

๑) การสอนให้ “คิดเป็น” ควรจะเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุด การสอนประวัติศาสตร์มิใช่เป็นเพียง “การเล่าเรื่อง” หรือ “การสรุปข้อเท็จจริง” การกล่าวสรุปทางวิชาการ โดยไม่มีการสนับสนุนหลักฐานและเหตุผล มิใช่การสอนแต่เป็นเวทมนต์คาถา การอธิบายเหตุผลที่นำไปสู่การสรุปเป็นการแสดงถึง “วิธีคิด” ของครู ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ กระจ่างชัดเจน ผลก็คือ จะทำให้นักเรียนสามารถหัดคิดด้วยตนเองได้อย่างมีระบบและมีระเบียบ ซึ่งจะนำไปสู่การค้นคว้าสำคัญต่อในอนาคต

๒) การสร้าง “ความเป็นตัวของตัวเอง” หมายถึง การไม่ยอมหลงเชื่ออะไรง่าย ๆ มีจิตใจกว้างขวางที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้ววิเคราะห์ค้นหาความจริงด้วยสติปัญญา ของตนเอง

๓) การสอนให้นักเรียนตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ตามมิติเวลา จะต้องอธิบายให้เห็นว่า อดีตต่างจากปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะทำให้นักเรียนตื่นตัวที่จะปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เพราะนักเรียนจะตระหนักในความจริงว่า ผู้ที่หยุดอยู่กับที่ในขณะที่ทุกสิ่งในโลกมีการเปลี่ยนแปลงผู้นั้นจะกลายเป็นผู้ล้าหลังไปในที่สุด

๔) ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนและสังคมส่วนรวมจะได้รับ ครูประวัติศาสตร์จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ไม่ควรที่จะสอนประวัติศาสตร์แบบชาตินิยมจนเกินไป ซึ่งการสอนประวัติศาสตร์แบบชาตินิยมในอดีตเป็นปัจจัยหนึ่งต่อการสร้างความขัดแย้งระหว่างประเทศ และการสงคราม เราควรจะเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของประเทศอย่างมีเหตุผลเพื่ออนาคตของประเทศ

๕) ในด้านหลักการสอน ครูประวัติศาสตร์จะต้องหนักว่า การสอนประวัติศาสตร์มีลักษณะต่างจากศาสตร์สาขาอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น ในการสอนคณิตศาสตร์หรือฟิสิกส์ นักเรียนจะต้องเรียนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากตามลำดับขั้นของเนื้อหา ซึ่งไม่สามารถข้ามขั้นได้เพราะจะทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในเรื่องที่กำลังเรียนอยู่ แต่การสอนประวัติศาสตร์ไม่สามารถจะสอนนักเรียนในรายละเอียดของทุกเนื้อหาได้ ด้วยเหตุนี้ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูประวัติศาสตร์จึงต้องเลือกเรื่องหรือประเด็นและวิธีสอนให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน วิธีสอนที่มีประสิทธิภาพครูจะต้องรู้จักใช้หลักฐานที่มองปัญหาประวัติศาสตร์ ในเรื่องเดียวกันด้วยทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ทัศนคติสำคัญเหล่านั้นพร้อมทั้ง ยกตัวอย่างประกอบให้นักเรียนเข้าใจได้แจ่มแจ้ง ปัญหาต่อมาคือ ผู้สอนจะผสมผสานวิธีการสอนกับอิทธิพลต่อการคัดเลือกเนื้อหาเช่นกัน วิธีการสอนสำคัญกว่าเนื้อหาที่จะสอน ถ้าเนื้อหาดีวิธีการสอน ไม่ดีจะเกิดประโยชน์น้อยมาก ดังนั้นครูผู้สอนประวัติศาสตร์ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้เป็นวิชาที่ไม่เน้นเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ และมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล วิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีอยู่หลายวิธีที่จะสนองกระบวนการคิด ให้เกิดแก่นักเรียน เช่น การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ วิธีการสืบสวนสอบสวนและวิธีการแก้ปัญหา กลยุทธ์การสอนด้วยวิธีการสอนดังกล่าวจะช่วยสร้างความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการสังเกต สงสัย ตั้งสมมติฐาน และค้นคว้ารวบรวมหลักฐานเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูล สนับสนุนหรือโต้แย้งสมมติฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล จนนำไปสู่การสร้างข้อสรุปหรือผลการศึกษาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ การให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กล่าวมาข้างต้นจะช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติใหม่ที่มีต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในทิศทางเชิงบวก กล่าวคือ กระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียน

ได้ลงมือปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ความจริงด้วยตนเอง ไม่ใช่แค่การท่องจำเนื้อหาเพียงอย่างเดียว จะช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือได้ไม่ เลื่อนลอย

การเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ของนักเรียนให้เป็นเช่นนี้จะส่งผลให้ การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีความสำคัญและให้ประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง การจัดการเรียน การสอนประวัติศาสตร์จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อ การศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์ เนื่องจากเจตคติ เป็นสิ่งที่ช่วยเตรียม นักเรียนให้พร้อมต่อการปฏิบัติ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงทาง ประวัติศาสตร์ โดยอาศัย ทักษะและกระบวนการที่จำเป็นทางประวัติศาสตร์ เช่น การสืบค้น การลำดับเหตุการณ์ตามช่วงเวลา การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์ การตีความ และการสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเกิดการคิดทาง ประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

บทที่ ๓

เจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

เจตคติ หมายถึง สภาวะทางความเชื่อ ความรู้สึก และการรู้คิดของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคมที่มีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าในทิศทางบวก ทิศทางลบ หรือเป็นกลาง อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในลักษณะต่าง ๆ สามารถสังเกตพฤติกรรมภายนอก บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งได้จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่งนั้น และมีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นมาแล้ว จึงทำให้เกิด ความรู้สึกต่อสิ่งนั้นได้ ถ้าไม่เคยมีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นมาก่อนจะแสดงความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไม่ได้ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก ของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเยาวชนไทยได้มีประสบการณ์ต่อการเรียนประวัติศาสตร์ในชั้นเรียนมาแล้ว เจตคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ เมื่อบุคคลนั้นสัมผัส รับรู้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความสนใจและตอบสนองกับสิ่งนั้น อันนำไปสู่การเห็นคุณค่า ยอมรับและแสดงออกเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัย ซึ่งแนวทางในการพัฒนาเจตคตินั้นมีหลายวิธีและสามารถนำวิธีการต่าง ๆ มาผสมผสานกันตามความเหมาะสม การพัฒนาเจตคติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สามารถสังเกตได้จากการตอบสนองคำพูด และปฏิกิริยาของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรม

ภาครัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย จากกรณีที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ให้มีความน่าสนใจ ซึ่งตรีณัฐ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ก็ตอบรับเรื่องนี้ โดยมีนโยบายจะเปลี่ยนกระบวนการเรียนประวัติศาสตร์ ให้เด็กสนุก ซึ่งผลที่ตามมาจะทำให้เด็กรักชาติ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาเป็นบทเรียนในอนาคต ยืนยันว่า ไม่ได้บังคับว่าให้เด็กรักชาติ แต่จะทำให้เด็กเกิดการคิดวิเคราะห์

เจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

การศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นจากเยาวชนไทย อายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน ๑ ฉบับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ตอนที่ ๒ เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

๑. ศึกษาความหมาย ลักษณะสำคัญ องค์ประกอบ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเจตคติ การวัดเจตคติ และเจตคติกับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของเจตคติ ตามแนวคิดของณรงค์ฤทธิ์ ศักดิ์เสน (๒๕๖๐) แล้วนำมาปรับใช้เป็นองค์ประกอบของเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบของเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ แบ่งออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

๑.๑ ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความคิด และความเชื่อของเยาวชนไทยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่า หรือไม่เห็นคุณค่าต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

๑.๒ ด้านความรู้สึกลึก หมายถึง อารมณ์ของเยาวชนไทยที่แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

๑.๓ ด้านพฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มในการแสดงออกของเยาวชนไทยที่จะปฏิบัติ หรือหลีกเลี่ยงจะปฏิบัติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

๒. สร้างแบบสอบถามตอนที่ ๑ เพื่อวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยผู้วิจัยปรับข้อคำถามจากแบบวัดเจตคติของณรงค์ฤทธิ์ ศักดิ์เสน (๒๕๖๐) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน ๓๓ ข้อ มีรายละเอียดครอบคลุมถึงคุณลักษณะที่ต้องการวัด ทั้ง ๓ องค์ประกอบ ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งฉบับ แล้วแปลงเป็นระดับเจตคติในเชิงคุณภาพที่มีการแปลความหมายดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
๔.๕๑ - ๕.๐๐	ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สูงมาก
๓.๕๑ - ๔.๕๐	ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สูง
๒.๕๑ - ๓.๕๐	ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ต่ำ
๑.๐๐ - ๑.๕๐	ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ต่ำมาก

แบบสอบถามตอนที่ ๒ เป็นคำถามปลายเปิด สอบถามความต้องการในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยข้อคำถาม ๑ ข้อ คือ “ท่านอยากเรียนวิชาประวัติศาสตร์แบบไหน”

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการครั้งนี้เป็นเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๕ ปี โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เรียนในสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และ นวัตกรรม ข้อมูลจากแบบสอบถามปรากฏดังตารางที่ ๑ และตารางที่ ๒

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน ๒๒๓ คน แบ่งเป็นเพศหญิง ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒ เพศชาย จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘ อายุ ระหว่าง ๑๕-๑๘ ปี จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒ ระหว่าง ๑๙-๒๒ ปี จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ ระหว่าง ๒๓-๒๕ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑

ตารางที่ ๓ - ๑ ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๐๐	๔๔.๘
หญิง	๑๒๓	๕๕.๒
อายุ		
๑๕-๑๘	๑๕๐	๖๗.๒
๑๙-๒๒	๕๕	๒๔.๖
๒๓-๒๕	๑๘	๘.๑

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๖

ตารางที่ ๓ - ๒ ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านความรู้ความเข้าใจ		๓.๘๘	๐.๙๔	สูง	(๑)
๑	การเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นการส่งเสริมให้ฉันได้ฝึกการสร้างองค์ความรู้ใหม่	๓.๙๓	๐.๘๙	สูง	(๓)
๒	การศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้ฉันเห็นความแตกต่างระหว่างบริบทสภาพแวดล้อมในอดีตกับปัจจุบัน	๔.๒๒	๐.๘๖	สูง	(๑)
๓	ฉันคิดว่าความรู้จากการศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยให้มนุษย์รู้จักตัวตนของตัวเองมากขึ้น	๓.๘๔	๐.๙๗	สูง	(๘)

ตารางที่ ๓ - ๒ ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย (ต่อ)

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
๔	ฉันคิดว่าความรู้จากการศึกษาประวัติศาสตร์ส่งผลให้ประชาชนแต่ละชาติเกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	๓.๘๕	๐.๙๐	สูง	(๗)
๕	การศึกษาประวัติศาสตร์ส่งผลให้ฉันมีทักษะในการคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นระบบมากขึ้น	๓.๘๔	๐.๙๕	สูง	(๘)
๖	ฉันคิดว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ส่งเสริมให้ผู้ศึกษามีความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์	๓.๙๒	๐.๙๒	สูง	(๔)
๗	ฉันคิดว่าการศึกษาประวัติศาสตร์เป็นประโยชน์ต่อการ	๓.๗๖	๑.๐๒	สูง	(๑๐)

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	ดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน				
๘	การศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยให้ฉันมีความสามารถในการสื่อสารมากขึ้น	๓.๖๔	๐.๙๕	สูง	(๑๑)
๙	การศึกษาประวัติศาสตร์ส่งเสริมให้ฉันสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตกับปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล	๓.๙๑	๐.๙๒	สูง	(๕)
๑๐	การศึกษาประวัติศาสตร์ส่งเสริมให้ฉันมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	๓.๘๒	๐.๘๙	สูง	(๙)
๑๑	การศึกษาประวัติศาสตร์ส่งเสริมให้ฉันรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล	๓.๘๘	๐.๙๖	สูง	(๖)
๑๒	ฉันคิดว่าประวัติศาสตร์ทำให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรควัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน	๔.๐๐	๐.๙๐	สูง	(๒)
ด้านความรู้สึก		๓.๗๕	๐.๙๕	สูง	(๓)
๑	ฉันสนุกที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	๓.๘๔	๐.๘๘	สูง	(๔)
๒	ฉันตื่นเต้นเมื่อค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นำมาใช้สนับสนุนหรือโต้แย้งประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่กำลังศึกษา	๓.๙๓	๐.๙๐	สูง	(๑)
๓	การสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังศึกษาเป็นเรื่องที่ทำทนายสำหรับฉัน	๓.๘๗	๐.๙๓	สูง	(๒)

ตารางที่ ๓ - ๒ ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย (ต่อ)

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
๔	เมื่อได้ศึกษาบริบทสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ ฉันรู้สึกว่าคุณเองเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้คนในอดีตมากขึ้น	๓.๘๖	๐.๙๒	สูง	(๓)
๕	การอธิบายข้อมูลในหลักฐานขั้นต้นทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาเป็นเรื่องน่าสนใจสำหรับฉัน	๓.๘๒	๐.๙๒	สูง	(๕)
๖	ฉันชอบการศึกษาประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เนื่องจากกิจกรรมเหล่านั้นทำทนายความสามารถ	๓.๗๕	๐.๙๔	สูง	(๖)
๗	ฉันรู้สึกสนุกกับการมีส่วนร่วมในการอธิบายในชั้นเรียนประวัติศาสตร์	๓.๖๙	๐.๙๙	สูง	(๗)

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
๘	ฉันอยากให้มีการเพิ่มคาบเรียนวิชาประวัติศาสตร์	๓.๒๒	๑.๑๐	ปานกลาง	(๘)
ด้านพฤติกรรม		๓.๘๑	๐.๙๖	สูง	(๒)
๑	ก่อนที่จะสรุปและนำเสนอข้อมูล ฉันจะต้องหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาอ้างอิง	๓.๙๑	๐.๙๑	สูง	(๓)
๒	ฉันพยายามทำความเข้าใจบริบทสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ด้วยการตีความหลักฐานที่ปรากฏ	๓.๙๗	๐.๘๕	สูง	(๑)
๓	ฉันให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มอย่างเต็มความสามารถเมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมการศึกษาประวัติศาสตร์	๓.๙๕	๐.๙๐	สูง	(๒)
๔	เมื่อมีข้อสงสัยหรือความสนใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ ฉันจะสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองเพื่อศึกษาก่อนจะสอบถามผู้สอนหรือเพื่อน	๓.๘๐	๐.๙๑	สูง	(๖)
๕	ฉันจะพยายามทำความเข้าใจสาระสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ประกอบการสืบค้น	๓.๘๒	๐.๙๗	สูง	(๕)
๖	ฉันจะพยายามวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบในการศึกษาประวัติศาสตร์	๓.๙๐	๐.๙๔	สูง	(๔)

ตารางที่ ๓ - ๒ ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย (ต่อ)

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
๗	ฉันจะพยายามตั้งคำถามสำคัญต่อประเด็นทางประวัติศาสตร์เพื่อกำหนดเป็นหัวข้อในการศึกษาประวัติศาสตร์ต่อไป	๓.๗๗	๐.๙๔	สูง	(๗)
๘	ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์เมื่อมีโอกาส	๓.๗๖	๐.๙๘	สูง	(๘)
๙	ฉันจะศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในบทเรียนมาก่อนการเรียนในชั้นเรียน	๓.๖๒	๑.๐๓	สูง	(๑๑)
๑๐	ฉันจะนำผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	๓.๘๐	๐.๙๖	สูง	(๖)
๑๑	ฉันจะแบ่งปันข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ได้ศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ ฯลฯ	๓.๗๕	๑.๐๔	สูง	(๙)

ข้อที่	เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
๑๒	หากมีเวลาว่าง ฉันจะศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากแบบเรียนประวัติศาสตร์ที่ใช้ในชั้นเรียน	๓.๖๘	๑.๐๘	สูง	(๑๐)
ภาพรวม		๓.๘๒	๐.๙๔	สูง	

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๖

จากตาราง พบว่าเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๐.๙๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๙๔) ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๙๖) และลำดับสุดท้ายคือด้านความรู้สึก ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๙๕) โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๙๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าลำดับแรกได้แก่ การศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้ฉันเห็นความแตกต่างระหว่างบริบทสภาพแวดล้อมในอดีตกับปัจจุบัน ($\bar{X} = ๔.๒๒$, S.D. = ๐.๘๖) และรองลงมาคือ ฉันคิดว่าประวัติศาสตร์ทำให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรควัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๙๐) และลำดับสุดท้าย คือ การศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยให้ฉันมีความสามารถในการสื่อสารมากขึ้น ($\bar{X} = ๓.๖๔$, S.D. = ๐.๙๕)

ด้านความรู้สึก มีเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๙๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าลำดับแรกได้แก่ ฉันตื่นเต้นเมื่อค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นำมาใช้สนับสนุนหรือโต้แย้งประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่กำลังศึกษา ($\bar{X} = ๓.๙๓$, S.D. = ๐.๙๐) รองลงมาคือ การสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังศึกษาเป็นเรื่องที่ทำหายสำหรับฉัน ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D. = ๐.๙๓) และลำดับสุดท้าย คือ ฉันอยากให้มีการเพิ่มคาบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = ๓.๒๒$, S.D. = ๑.๑๐)

ด้านพฤติกรรม มีเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๙๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าลำดับแรกได้แก่ ฉันพยายามทำความเข้าใจบริบทสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ด้วยการตีความหลักฐานที่ปรากฏ ($\bar{X} = ๓.๙๗$, S.D. = ๐.๘๕) รองลงมาคือ ฉันให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มอย่างเต็มความสามารถเมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมการศึกษาประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๙๐) และลำดับสุดท้ายคือ ฉันจะศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในบทเรียนมาก่อนการเรียนในชั้นเรียน ($\bar{X} = ๓.๖๒$, S.D. = ๑.๐๓)

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ ๒ จากคำตอบทั้งหมด ผู้วิจัยนำมาจำแนกเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย ปัจจัย ๕ ด้าน ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ผู้สอน สื่อการเรียนรู้อื่นๆ

๑. ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า อยากรู้เรื่องความเป็นมาของประวัติศาสตร์ แบบวิวัฒนาการของมนุษย์ ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัย อยากให้มีเนื้อหาแนวศิลปวัฒนธรรมและสถาบันพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เนื้อหาที่เป็นประวัติศาสตร์บ้านเมืองจริง ๆ ที่ไม่ได้สร้างมาเพราะทำให้สวยหรู ประวัติศาสตร์คนสำคัญของประเทศไทย ลำดับรัชกาล ประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัยของไทยและ ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ว่าคนยุคก่อนดำรงชีวิตอยู่กันอย่างไร

อยากเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่เป็นประวัติศาสตร์แบบได้ความรู้สมัยก่อนจริง ๆ อยากเรียนรู้ถึงข้อผิดพลาดในอดีตต่าง ๆ เพื่อมาปรับใช้หรือพัฒนาในอนาคต ประวัติศาสตร์หัวข้อที่จำเป็นจริง ๆ ไม่ยืดเยื้อ เข้าใจง่าย ใช้ประกอบกับชีวิตประจำวันได้จริง สามารถต่อยอดได้ เลือกประวัติศาสตร์ที่จะศึกษาได้เอง ตามหัวข้อที่สนใจ แบบไม่ใช่เรื่องเดิมที่เคยเรียนตอนประถม

ศึกษาประวัติศาสตร์ของหลาย ๆ ชาติ อยากเรียนประวัติราชวงศ์อังกฤษ เรื่องที่สำคัญของทั่วโลก และสงครามต่าง ๆ ระหว่างประเทศหรือคนในประเทศ แบบสงครามโลกที่เกิดขึ้นว่า เป็นอย่างไร และประวัติของสงครามโลก

“อยากเรียนแบบเปิดโลกกว้างมากกว่านี้ครับอยากให้มีความรู้ประวัติศาสตร์ที่อื่น ๆ ด้วยครับไม่ใช่อยู่แค่ที่ ๆ เดียวครับมันรู้สึกเหมือนเราไม่ได้เข้าใจหรือรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเพื่อนบ้านรอบ ๆ หรืออีกทวีปหนึ่งครับแล้วก็การเรียนเรื่องเดิมๆซ้ำๆ มันดูน่าเบื่อจนเกินไปครับ”

“เนื้อหาประวัติศาสตร์ที่ปราศจากการครอบงำของรัฐ อยากให้เนื้อหาเป็นเรื่องราวตามจริงที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ นอกจากนี้มีวีรชนมากมายที่ไม่มีถูกพูดถึงในตำราเรียนนั้น เพราะพวกเขาไม่ใช่กษัตริย์หรือขุนนาง แต่เขาเหล่านั้นก็คือผู้ที่สร้างประวัติศาสตร์ไทยเหมือนกัน”

๒. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า อยากให้แต่ละคนมาคุยกันและนำเรื่องทั้งด้านลบและด้านดีมาคุยกันเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในหลาย ๆ ด้าน จะทำให้วิชานี้ น่าสนใจยิ่งขึ้น มีการให้ทำกิจกรรมเสริมไปกับการเรียนประวัติศาสตร์ อยากเรียนแบบการเล่าเรื่องมากกว่าอ่านหนังสือ แบบเล่าเรื่องและมีการให้หาคำตอบ มีกิจกรรมให้ทำมากกว่านี้ทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

อยากเรียนแบบที่เป็นเนื้อเรื่องมากกว่าเรียนแบบครูผู้สอนบรรยายหรืออ่านในหนังสือ เช่น เรียนจากละครบุพเพสันนิวาส ให้เห็นภาพได้อย่างเด่นชัด สามารถส่งเสริมให้คิด และสนุกไปอีกแบบ อยากให้มีกิจกรรมสมมติแบบในประวัติศาสตร์ แบบที่แทรกวิธีการให้คิดตามไปด้วยและมีเกมให้เล่น แบบการใช้ชีวิตในสังคมให้ง่ายขึ้น

“แบบที่ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกัน มีกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนที่ส่งผลนักเรียนเรียนแล้วรู้สึกเบื่อหรือง่วงน้อยลง แบบมีกิจกรรมสนุกสนาน เรียนแบบสนุก ไม่เน้นท่องจำ ศึกษาเรื่องที่เป็นประโยชน์ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่าง จริง ๆ อยากเรียนแบบสนุก ๆ ไม่เน้นการบรรยายและการจดเยอะ ๆ แบบเข้าใจง่ายและเข้าถึงง่ายโดยที่ไม่น่าเบื่อจนเกินไป”

“อยากเรียนแบบสนุก มีกิจกรรมให้ทำ มีการโต้แย้งตอบโต้ ไม่ใช่แค่การอธิบายเนื้อหาแล้วให้ทำแบบฝึกหัดเพราะมันทำให้เป็นวิชาที่น่าเบื่อและง่วง การจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ถูกเอียงและไม่ได้เรียนแบบท่องจำสิ่งที่ไม่จำเป็นแบบที่ต่างฝ่ายต่างถูกเอียงคนละมุมมองแต่เรื่องเดียวกัน”

๓. ด้านแหล่งเรียนรู้

ด้านแหล่งเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามอยากให้ได้เรียนในสถานที่จริง มีการศึกษาจากเรื่องจริงและแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน การออกไปสำรวจพื้นที่

“แบบได้ไปสถานที่จริง ได้ค้นข้อมูลด้วยตัวเอง ลงพื้นที่แบบลงพื้นที่จริง ๆ อยากเรียนแบบลงพื้นที่จริงเห็นของจริง ไม่ใช่อยู่แต่ในห้องเรียน อยากเรียนแบบที่ได้เห็นของจริง ไม่ใช่แค่เรียนกับตัวหนังสือในบทเรียน ศึกษาจากเรื่องจริงและแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ไปศึกษานอกสถานที่ ปฏิบัติจริง”

๔. ด้านผู้สอน

ด้านผู้สอน ผู้ตอบแบบสอบถาม อยากเรียนกับคุณครูแบบสนุก ๆ ไม่เครียดมาก สั่งงานแบบพอดี แบบที่สนุกสนาน และครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจเด็ก เด็กถามอะไรที่ไม่เข้าใจก็ควรต้องให้เข้าใจมากกว่าเดิม เล่าเรื่องให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การสอนที่เป็นการเล่าเรื่อง ให้เห็นภาพ ไม่กดดันนักเรียน

“ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจเด็ก เด็กถามอะไรที่ไม่เข้าใจก็ควรต้องให้เข้าใจมากกว่าเดิม เล่าเรื่องให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น”

๕. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการเรียนแบบที่มีการปฏิบัติและการใช้สื่อ อาจจะเป็นกิจกรรมที่มีการใช้อุปกรณ์เข้ามาร่วมด้วยและพูดให้เห็นภาพมากกว่าเดิม เพราะ

ประวัติศาสตร์นั้นต้องใช้หลักการวิเคราะห์ ซึ่งถ้าหากไม่เข้าใจก็จะไม่สามารถเรียบเรียงข้อมูลอย่างถูกต้อง ต้องการเรียนแบบสมัยใหม่ ไม่เบื่อหน่าย มีการสอดแทรก คลิป วีดีโอ ภาพประกอบมากกว่า การบรรยาย เปิดการ์ตูนให้ดู เปิดสารคดีให้ดู แบบที่มีข้อมูลมากกว่าในหนังสือเรียน มีข้อมูล หลากหลายแง่มุม มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียน

“การทำให้วิชานี้ น่าเรียนมากขึ้น ลือจากหนังสือที่เราดู
อาจจะป้จจัยทำให้อายกรู้เรื่องของประวัติศาสตร์มากขึ้น
และทำให้เด็กไม่น่าเบื่อ หรือสื่อการสอนที่ทันสมัยมากขึ้น
ไม่ต้องมานั่งจำ ๆ ว่านี่คือใครเป็นใครทำอะไรเพราะมันน่าเบื่อมาก
และยังทำให้เด็กจำกันไม่ได้ด้วยซ้ำ”

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา

ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ที่ผ่านมาจากกรสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ผู้เรียน ๒) ผู้ปกครอง ครอบครัว ๓) ครู หลักสูตร ๔) สภาพแวดล้อมทางสังคม สาระสำคัญมีดังนี้

ผู้เรียน

วัยรุ่นสนใจน้อย การไม่ยอมรับฟังความคิดต่าง การไม่เป็นกลางของผู้สอน เยาวชนขาดความสนใจในการเรียนประวัติศาสตร์ เนื่องจากผู้สอน ให้จำมากกว่าความเข้าใจวิเคราะห์ได้

นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นในข้อเท็จจริงในทางประวัติศาสตร์ได้ตามข้อมูลที่เขาได้รับรู้หรือไปเรียนมาจากสื่อที่มีอยู่

เด็กยุคใหม่มักได้รับความรู้จากสื่อออนไลน์ ซึ่งจะมีการวิจารณ์มากกว่าการวิเคราะห์ ผู้เรียนมักเอาความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ต้องศึกษาด้วยข้อเท็จจริงอ้างอิงได้

ผู้ปกครอง ครอบครัว

ทัศนคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทย ระยะเวลา พื้นฐานของครอบครัว สภาพการทำงานในปัจจุบัน ฐานะทางเศรษฐกิจ และการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน

ครู หลักสูตร

ครู ต้องมีทัศนคติ และเป็นแบบอย่างที่ดี ปลุกฝังค่านิยมทางความคิดที่สร้างความเกลียดชังทางประวัติศาสตร์ เช่น การต่อสู้ การรบ การสูญเสียดินแดน รวมทั้งการใช้วาทกรรมปลุกใจที่ขึ้นำโดยไม่ให้นักเรียนประเมินหรือตัดสินด้วยตัวเอง เป็นต้น

การปลูกฝังค่านิยมผิด ๆ ครูอาจารย์ตีกรอบทางความคิดมากเกินไป ตำราหรือเรื่องเล่าที่พยายามครอบคลุมนำความคิดให้อยู่ในกรอบที่อยากจะให้เป็น ซึ่งปัจจุบันโลกเปิดกว้างมาก สามารถเรียนรู้ได้ทั่วไป เด็กสมัยใหม่รู้มากกว่าแค่นิตราที่เรียน

หยุดการใช้วิชาประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังความคิดและค่านิยมเพื่อสร้างความเกลียดชัง เช่น การสู้รบ การสูญเสียดินแดน ฯลฯ

การที่ผู้สอนผู้นำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ใส่อารมณ์และความรู้สึกส่วนตัว มากกว่าข้อเท็จจริง

ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ หรือผู้สอนบางท่านมีทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน เนื้อหาที่เดิม ๆ ไม่ค่อยรอบด้าน รูปแบบไม่น่าสนใจ

ผู้สอน รวมไปถึงการประเมินการทำวิทยฐานะที่บีบบังคับผู้สอนให้จำเป็นต้องทำ ซึ่งทำให้ละเอียดหรือเปลี่ยนเป้าหมายต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนจริง ๆ แต่เป็นทำเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ สร้างเสริมความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

บรรยากาศในการเรียนการสอน ถ้าสถานศึกษาได้พานักเรียนได้ออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ ได้รู้ได้เห็นจริง นักเรียนน่าจะได้รับความรู้และสนุกกับการเรียน

ระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต ที่ระบุไว้ในหลักสูตรน้อยเกินไป ระยะเวลา ต้องต่อเนื่อง เช่น ตั้งแต่อนุบาล จนถึง ม.๖ โดยสอนทุกภาคต่อเนื่องกัน

สภาพแวดล้อมทางสังคม

การเปลี่ยนแปลง การเร่งรีบ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคม อย่างไรเป้าหมาย และทิศทางเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมายที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง

สื่อที่เสนอข้อมูลด้านลบและข้อมูลอาจไม่จริง

ปัจจัยความสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

จิตสำนึกของประวัติศาสตร์ ความรักชาติ ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ การอบรมสั่งสอน บุตรหลานของผู้ปกครองให้มีความรักและเห็นความเสียสละของบรรพบุรุษ เห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่นในมิติทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ การสอน เนื้อหา เจตคติ บุคคล ต้นแบบ สื่อการเรียนรู้ โน้มน้าวจิตใจสอดแทรกคุณธรรมเหมาะสมกับเด็ก การสื่อสารข้อมูลความรู้ ที่ถูกต้อง อิทธิพลทางด้านการเมืองการปกครอง สื่อ การเข้าถึง รวมถึงความตระหนักถึงประวัติศาสตร์ชาติไทย

ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน ครูผู้สอน ควรมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ สื่อการสอน ควรทันสมัย และหลากหลาย ผู้สอนและเนื้อหาที่ไม่เชิดชูฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป การสอนแบบเป็นกลางไม่อคติ ความมีเหตุมีผล สมเหตุสมผล การสืบค้นหาความจริง

วิธีการเรียนประวัติศาสตร์ รูปแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ วิธีการสอน สื่อต่าง ๆ ครอบครัวยุคใหม่ ที่สำคัญการสอนให้เด็กมีความคิดของตัวเอง โรงเรียน ต้องสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบข้าง การสนทนา ครอบครัวยุคใหม่ ครูอาจารย์ สถาบันการศึกษา สังคม สื่อมวลชน การรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูอาจารย์ผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ให้ศึกษาค้นคว้าได้

แบบตัวอย่างคนดีจากอดีตถึงปัจจุบัน การสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในทุกช่องทาง อาทิ Netflix, YouTube, Facebook, Tik Tok, online อื่น ๆ ทักษะศึกษาการแสดงพิพิธภัณฑ์มีชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต สื่อต่าง ๆ ละคร ภาพยนตร์

รูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย ควรมีลักษณะดังนี้

เพิ่มเติมชั่วโมงเรียน ควรมีความคาบสอนที่มากกว่า ๑ คาบต่อสัปดาห์ และจะต้องเป็นวิชาที่เด็กไทยทุกคนต้องให้ความสำคัญในความเป็นรากเหง้าของประเทศไทยเรา กำหนดให้เป็นวิชาบังคับก็ดี เพื่อว่าทุกคนจะได้รับรู้และเข้าใจตรงกันในข้อมูลที่ถูกต้อง จะได้ว่าถึงที่มาของประเทศไทยจะได้ความรักและหวงแหนในผืนแผ่นดินไทยเราให้มาก ๆ และสามารถศึกษามากกว่านี้ ไม่ใช่คิดถึงแต่ตัวเองเป็นสำคัญ และหากส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ในห้องเรียนเกี่ยวกับบุคคลประวัติศาสตร์ด้วยถือว่าดียิ่งขึ้นไปอีก จะเป็นการกระตุ้นเตือนให้เขาได้อยากกระทำความดีอย่างนี้บ้าง เป็นการสร้างการกระตุ้นไปในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยอีกทางหนึ่ง

ควรเป็นวิชาที่สนุกไม่เครียด ควรสอนแบบใหม่ ๆ ไม่น่าเบื่อ มองเรื่องอดีตเป็นสิ่งที่ผ่านพ้น เป็นบทเรียนทำปัจจุบันอนาคตให้ดียิ่งขึ้น เน้นการปลูกฝัง คติวิเคราะห์ เหตุและผล ของประวัติศาสตร์ ทำให้ไม่จึงเกิดสิ่งเหล่านั้น และผลดี ผลเสีย ของสิ่งนั้น

ควรตั้งวัตถุประสงค์ว่า เพื่อให้คนไทย ได้รับรู้ถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติ ซึ่งบรรพบุรุษของไทยได้ร่วมกันสร้าง ปกป้องและรักษาไว้ด้วยชีวิตและผลลัพธ์ที่ต้องการ คนไทย เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และช่วยกันปกป้องรักษาไว้

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนควรให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยผ่านการเรียนรู้การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีความภูมิใจกับประวัติศาสตร์ของชาติ

อาจเพิ่มกระบวนการในการค้นคว้าวิพากษ์ตามหลักฐานมีความเป็นวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเป้าหมายหนึ่งของประวัติศาสตร์ควรส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการร่วมกันพัฒนาประเทศชาติ ควรมีการขยายขอบเขตของวิชา

ประวัติศาสตร์ไปบูรณาการข้ามศาสตร์กับศาสตร์อื่น เช่น วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพราะจะทำให้เกิดนวัตกรรมแทนที่จะเป็นเพียงแค่ความรู้เชิงบรรยาย

เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้เข้าใจหลักเหตุผล และสถานการณ์ในประวัติศาสตร์ ต้องเป็นลักษณะสอนแบบโครงงานและสอดคล้องกับที่ผู้เรียนสนใจ การเรียนประวัติศาสตร์ควรมีวิเคราะห์ด้วยเหตุผลมากกว่าการวิจารณ์การกระทำของตัวบุคคล

ควรมุ่งเน้นไปในรูปแบบการเรียนการสอนที่มาจากรากฐานความเป็นจริงในอดีตที่เหมาะสมและสามารถพิสูจน์ตามหลักฐานได้และควรมีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับยุคสมัยเพื่อให้เด็กมีความสนใจในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์มากขึ้น

ควรจะมีการเล่า สรุป หรืออธิบายที่ทันสมัยไม่น่าเบื่อ หรือแค่ให้ท่องจำ เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้ทราบถึงที่มาความสำคัญในเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างแม้จริงมากกว่าเรียนในตำรา เพียงเพื่อจะนำไปทำข้อสอบ เป็นการเรียนการสอนความรู้เท่าที่สามารถนำมาปรับใช้กับปัจจุบันได้จริง ไม่ใช่เพียงแค่ศึกษาเรื่องราวเก่า ๆ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสืบค้นและอภิปราย

การสอนวิชาประวัติศาสตร์ควรฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ประเมินค่า จากหลักฐาน และข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ไม่ควรใช้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังหรือครอบงำความคิดของนักเรียน ควรให้ผู้เรียนได้รวบรวมหลักฐาน และตัดสินใจด้วยตนเอง สร้างแรงบันดาลใจในการสำนึกถึงบรรพบุรุษไทยที่ได้รับรักษาเอกราชของชาติไว้ และให้มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ควรเน้นให้วิเคราะห์ความสมบูรณ์ของข้อมูล มองในมุมต่างมุม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เอาคำว่าถูกผิด ออกจากตัวเองในละครทางประวัติศาสตร์ก่อน และเป็นการเรียนเพื่อรู้ นำมาใช้แก้ไข วิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน อย่างเท่าทัน

ควรให้คนที่จบประวัติศาสตร์โดยตรงเป็นผู้สอนและ ต้องฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ เหตุการณ์สำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์เช่นความขัดแย้งของกลุ่มสยามในสมัยรัชกาลที่ ๕ ไม่ใช่ให้แต่จำข้อเท็จจริงว่าเกิดอะไรขึ้นในวันที่เท่าไรเดือน ปีอะไรเท่านั้น

สรุป

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน ครูผู้สอน ควรมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ สื่อการสอน ควรทันสมัย และหลากหลาย ผู้สอนและเนื้อหาที่ไม่เชิดชูฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป การสอนแบบเป็นกลางไม่อคติ ความมีเหตุมีผล สมเหตุสมผล การสืบค้นหาความจริง

วิธีการเรียนประวัติศาสตร์ รูปแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ วิธีการสอน สื่อต่าง ๆ ครอบคร้ว ที่สำคัญการสอนให้เด็กมีความคิดของตัวเอง โรงเรียน ต้องสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบข้าง การสนทนา ครอบคร้ว ครูอาจารย์ สถาบันการศึกษา สังคม สื่อมวลชน การรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูอาจารย์ผู้สอน และสื่อการเรียน การสอน แหล่งเรียนรู้ให้ศึกษาค้นคว้าได้

รูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทยการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนควรให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทยผ่านการเรียนรู้การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความภูมิใจกับประวัติศาสตร์ของชาติ สร้างแรงบันดาลใจในการสำนึกถึงบรรพบุรุษไทยที่ได้รับรักษาเอกราชของชาติไว้ และให้มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้เข้าใจหลักเหตุผล และสถานการณ์ในประวัติศาสตร์ต้องเป็นลักษณะสอนแบบโครงงานและสอดคล้องกับที่ผู้เรียนสนใจ การเรียนประวัติศาสตร์ควรมาวิเคราะห์ด้วยเหตุผลมากกว่าการวิจารณ์ การกระทำของตัวบุคคลไม่ควรใช้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังหรือครอบงำความคิดของนักเรียน แต่ควรให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเอง

บทที่ ๔

แนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดี

ต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

จากการศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของเจตคติที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาไว้ สรุปได้ว่า เจตคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ เมื่อบุคคลนั้นสัมผัสรับรู้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความสนใจและตอบสนองกับสิ่งนั้น อันนำไปสู่การเห็นคุณค่า ยอมรับและแสดงออกเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัย ซึ่งแนวทางในการพัฒนาเจตคตินั้นมีหลายวิธีและสามารถนำวิธีการต่าง ๆ มาผสมผสานกันตามความเหมาะสม การพัฒนาเจตคติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สามารถสังเกตได้จากการตอบสนอง คำพูด และปฏิกิริยาของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของเจตคติที่มีความสัมพันธ์กัน

รูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย

ผู้วิจัยศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ จำนวน ๒๕ คน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย ควรมีลักษณะดังนี้

รายวิชาประวัติศาสตร์ ควรสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลและส่งต่อถึงระดับชั้นที่สูงขึ้น สอนตั้งแต่ระดับประถมเป็นต้นไป ควรมีจัดไว้เป็นหลักสูตรตลอดไปเด็กไทยต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ควรสอนหรือสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกๆระดับชั้น ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษา

ให้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาในอดีตของประเทศไทย กว่าจะมีวันนี้ มีเรื่องราวอะไร ในประวัติศาสตร์มีบุคคลที่เสียสละ ให้ตระหนักรู้ระดับรักษาศาสนาพระมหากษัตริย์ ปรับหลักสูตรให้เพิ่มเนื้อหาสำคัญที่เป็นรากเหง้าความเป็นชาติไทยให้ครบถ้วน

เนื้อหาสอดคล้องกับท้องถิ่น เนื้อหาให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ควรเน้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ควรจะเน้นเนื้อหาให้เหมาะสมกับช่วงวัยและสถานการณ์ปัจจุบัน ควรปรับปรุงให้ทันสมัย เนื้อหาควรเชื่อมโยงกับสภาพรอบตัวเด็ก

เปิดรับความรู้เป็นวงกว้าง ยกตัวอย่างเช่นให้ผู้เรียนศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้านด้วย มิใช่ศึกษาแต่ประวัติศาสตร์ตัวเองอย่างเดียว และเปิดรับฟังความคิดเห็นหรือมุมมองที่แตกต่าง

ควรตั้งวัตถุประสงค์ว่า เพื่อให้คนไทย (เด็กไทย) ได้รับรู้ถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติ ซึ่งบรรพบุรุษของไทยได้ร่วมกันสร้าง ปกป้องและรักษาไว้ด้วยชีวิตและผลลัพธ์ที่ต้องการคนไทยเกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และช่วยกันปกป้องรักษาไว้

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนควรให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยผ่านการเรียนรู้การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีความภูมิใจกับประวัติศาสตร์ของชาติ

อาจเพิ่มกระบวนการในการค้นคว้าวิพากษ์ตามหลักฐานมีความเป็นวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเป้าหมายหนึ่งของประวัติศาสตร์ควรส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการร่วมกันพัฒนาประเทศชาติ ควรมีการขยายขอบเขตของวิชาประวัติศาสตร์ไปบูรณาการข้ามศาสตร์กับศาสตร์อื่น เช่น วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพราะจะทำให้เกิดนวัตกรรมแทนที่จะเป็นเพียงแค่ความรู้เชิงบรรยาย

ควรมุ่งเน้นไปในรูปแบบการเรียนการสอนที่มาจากรากฐานความเป็นจริงในอดีตที่เหมาะสมและสามารถพิสูจน์ตามหลักฐานได้และควรมีวิธีการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัยเพื่อให้เด็กมีความสนใจในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์มากขึ้น

เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์ ให้เข้าใจหลักเหตุผล และสถานการณ์ในประวัติศาสตร์ ต้องเป็นลักษณะสอนแบบโครงงานและสอดคล้องกับที่ผู้เรียนสนใจ เน้นการปลูกฝัง คติวิเคราะห์เหตุและผลของประวัติศาสตร์ ทำไม่จึงเกิดสิ่งเหล่านั้น และผลดี ผลเสีย ของสิ่งนั้น

ควรจะมีการเล่า สรุปรูป หรืออธิบายที่ทันสมัยไม่น่าเบื่อ หรือแค่ให้ท่องจำ เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้ทราบถึงที่มาความสำคัญในเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริงมากกว่าเรียนในตำราเพียงเพื่อจะนำไปทำข้อสอบ

เป็นการเรียนการสอนความรู้เก่าที่สามารถนำมาปรับใช้กับปัจจุบันได้จริง ไม่ใช่เพียงแค่ศึกษาเรื่องราวเก่า ๆ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสืบค้นและอภิปราย

ควรจัดให้มีการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่เพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนมากขึ้น หรือนำนักเรียนไปดูแหล่งประวัติศาสตร์นอกพื้นที่ ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จริง สัมผัสและเห็นร่องรอยประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจให้นักเรียนศึกษาและเผยแพร่ในรูปแบบการแสดง หรือการนำเสนอเชิงสร้างสรรค์ มีสื่อการเรียน

ที่ทันตามเทคโนโลยี ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นสื่อการสอนที่ไม่น่าเบื่อ เพิ่มความน่าสนใจ และเพิ่มภาพจำให้มากยิ่งขึ้น

แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

จากการสัมภาษณ์ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ จำนวน ๒๕ คน พบว่า แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรเริ่มต้นที่ครู อาจารย์ เพราะครู อาจารย์เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน และมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางบวกหรือทางลบต่อการเรียน รองลงมาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน บริบททางสังคม นโยบายภาครัฐ

๑. ครู อาจารย์

เป้าหมายในการสอนของอาจารย์ควรจะเน้นการถ่ายทอดเรื่องราวให้เด็กเข้าใจและเห็นความสำคัญในแต่ละเหตุการณ์มากกว่าการสอนเพื่อไปสอบเอาคะแนน และเด็กก็จะสนุกและสนใจ รับฟังติดตามมากขึ้นและอาจจะนำข้อคิดในบางเหตุการณ์มาปรับใช้ในชีวิตได้อีกด้วย

ความสมเหตุสมผลของเรื่องเล่ากับหลักการและความเป็นจริง ครูหรือผู้เล่า หลักสูตร ควรสอนและปลูกฝังให้เด็กคิดดีทำดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักเสียสละกตัญญูทศเวทที่

ครูต้องสร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ ควรปลูกฝังให้นักเรียน มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ครู และวิธีการสอน ครู ต้องมีทัศนคติ และเป็นแบบอย่างที่ดี เทคนิควิธีการของครูผู้สอน ให้ครูผู้สอนได้ทำหน้าที่สอนอย่างเต็มที่ คั้นครูให้กับนักเรียน ครูผู้สอนควรมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ

ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ สร้างเสริมความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สื่อสารกับผู้เรียนอย่างเปิดเผย แต่เคารพทางความคิดอย่างเหมาะสม การที่ต้องสร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการสอน ให้นักเรียนได้โต้แย้งหรือนำเสนอข้อมูลที่เขาได้รับรู้มา และคนที่เป็นครูอาจารย์คอยควบคุมตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงที่นักเรียนนำมาเสนอ รับฟังความคิดเห็น หรือข้อสงสัยของผู้เรียนมากขึ้น อย่ามองความเห็นต่างเป็นปรปักษ์ต่อการเรียนการสอน เน้นการรับฟัง และคำแนะนำที่ดี

การสร้างสรรควิธีการใหม่มาปรับใช้ในห้องเรียนเพื่อทำให้การเรียนประวัติศาสตร์ มีความตื่นเต้น น่าติดตาม น่าค้นหา และเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยให้มากที่สุด ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ แปะประเมินค่าความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ข้อเท็จจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ประวัติศาสตร์เรื่องเดียวกันแต่ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอาจบันทึกเรื่องราวที่แตกต่างกัน ควรให้นักเรียนวิเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตัวเอง เป็นต้น

ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอมุมมองในด้านของเขา โดยไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก

สอนโดยหลักความจริง ตามธรรมชาติ ตามเหตุการณ์ ตามเหตุผล ทางออกของ ปัญหาอย่างถูกต้องตามหลักสากล

รูปแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ที่มีความทันสมัยไม่เปิดหนังสือเรียนแล้วท่องจำ แต่เป็นการนำเสนอเรื่องราวผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มความสนใจ

การมองว่าประวัติศาสตร์ต้องเรียนแบบท่องจำ ความรู้เป็นการบรรยายทางเดียว ดังนั้น การจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักในองค์ความรู้ได้ ผู้เรียนต้องมีอิสระ Autonomy ในการเลือก ประเด็นที่ตนสนใจ การได้แสดงความสามารถ Competence ผ่านการมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า หาหลักฐานที่ปรากฏ และการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้อื่น Relatedness ให้ผู้เรียนได้ช่วยกันเรียน แลกเปลี่ยนพูดคุย ค้นคว้า ถกเถียง สร้างข้อสรุปจากการเรียนรู้ แบบนี้ผู้เรียนก็จะรักในการเรียน ประวัติศาสตร์ไทยได้ไม่ยาก

เป็นการสอนเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงหลักการ หลักคิด เพื่อนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง ในปัจจุบัน ไม่ใช่การบังคับให้เชื่อ แต่เน้นการวิเคราะห์ การวิพากษ์ ให้เห็นแย้ง เห็นต่างได้

เรียนรู้ครอบคลุม วิพากษ์วิจารณ์กันแบบเปิดใจ รับฟัง พร้อมแก้ไขปัญหาพัฒนาเจตคติ ของเยาวชน

ควรวางวิธีสอนให้สนุก ทันสมัย เห็นภาพพจน์เรื่องราว และมีการเปรียบเทียบแต่ละ มุมมองให้คิดวิเคราะห์ ต้องสอนตามความจริงอย่าบิดเบือนประวัติศาสตร์

การปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่ทำให้คนไทยมีแผ่นดินเป็นของตนเองจนถึงปัจจุบันนี้ และเผยแพร่วัฒนธรรมที่งดงาม ให้คงอยู่ตลอดอย่างยั่งยืน

ส่งเสริมให้เด็กได้รับรู้ถึงคุณค่าความดีของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ในวงกว้าง ชนิดที่เรียกว่าไม่มีใครไม่รู้จักบุคคลสำคัญดังกล่าว นั่น สิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้รู้เห็นบ่อย ๆ เกิดการรับรู้ ซึมซับและกลายเป็นวิถีในชีวิตที่เขาได้รับรู้ถึงความดีงามทั้งหลายเหล่านี้ขึ้นในตัวตนของเขา

จำลองเหตุการณ์นั้น ๆ ให้แสดงถึง เหตุ และ ผลดี ผลเสีย ในสถานการณ์นั้น และ แสดงถึงผล สิ่งที่จะตามมาในอนาคต

ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในการสอนวิชาประวัติศาสตร์และ ถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน

ปรับการเรียนการสอนเป็นการนำความรู้เก่าในประวัติศาสตร์เพื่อนำมาประยุกต์กับ โลกปัจจุบันได้

๒. กิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนการสอน ต้องยกตัวอย่างที่เป็นจริง และกิจกรรม ที่ให้นักเรียนได้รับรู้เรื่อง ที่เกิดขึ้นจริง การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียน สร้างความภาคภูมิใจ ในการเป็นชาติไทย และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่งดงามอันเป็นเอกลักษณ์ ทำให้มีการปลูกจิตสำนึกที่ดี ต่อสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ให้ดำรงอยู่คู่คนไทยตลอดไป

การที่ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใด ผู้เรียนต้องเกิดแรงจูงใจต่อสิ่งนั้น หรือรักในสิ่งนั้น ซึ่งการจะเกิดความรักผู้เรียนต้องได้รับ ๑) อิสระในการเรียน ๒) ได้แสดงความสามารถ ๓) ได้รับรู้ว่า มีสัมพันธภาพไม่ว่ากับเพื่อนครูอาจารย์

เน้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น บริบทใกล้ตัว ถกเถียงอย่างศิริไลซ์

ควรปรับรูปแบบการสอนที่สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองต่อไป อีกทั้งควรสอดแทรกแนวคิดด้านบวกและลบเพื่อใช้เป็นบทเรียนมิให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยในด้านลบ และเกิดการเรียนรู้นำไปใช้เป็นแนวทางในด้านบวก

จัดการเรียนการสอนแบบถกเถียง เน้นประวัติศาสตร์ชุมชน ท้องถิ่นของผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางประวัติศาสตร์ให้มากขึ้น ควรเน้นย้ำผู้สอน ให้นำเสนอ ตามข้อเท็จจริง และมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เรียน ในวิธีการศึกษา ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ที่สามารถพิสูจน์ได้จริง

ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ และสร้างแรงยึดเหนี่ยวผ่านบุคคลสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อเยาวชนไทย เชื่อมโยงแนวคิดสู่การดำเนินชีวิตหรือการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

เปลี่ยนกระบวนการการเรียนรู้ เป็นแบบ story-based, activity-based, เยี่ยมชม จากของดี

ควรปลูกฝังตลอดเวลา เช่นการ homeroom การทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องของ โรงเรียน/มหาวิทยาลัย และให้ทุกคนต้องผ่านการเข้าร่วม

ควรมีเวทีให้นักเรียนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น จับกลุ่มแสดงละคร ตามการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน

เน้นเรียนประวัติศาสตร์แบบวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง

เน้นการศึกษาสภาพจริง แนะนำส่งเสริมโดยครูผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์

สร้างความเข้าใจปรับทัศนคติที่ตีรวมทั้งสื่อการสอนที่ทันสมัย

ให้รู้ว่าการที่เราจะมีวันนี้ได้นั้น ล้วนแล้วแต่ต้องมีที่มา มีประวัติความเป็นมาที่กษัตริย์ และบรรพชนของเราได้ทุ่มเทเสียสละมากมายเท่าไรเพื่อให้ไทยเราคงอยู่มาจนกระทั่งทุกวันนี้

ประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้ เช่นเดียวกับการที่เราต้องรู้จักตัวเราเอง เพื่อว่าจะเป็นฐานข้อมูลที่จะทำให้เรารู้ว่าเราจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร ณ วันนี้ในฐานะและบทบาทที่แตกต่างกันออกไป โดยอยู่บนพื้นฐานของการเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวมและเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

๓. หลักสูตร

การเขียนหลักสูตรด้วยความเป็นจริงไม่ปิดบังซ่อนเร้นหรือเอนเอียงไปทางฝั่งใดฝั่งหนึ่ง ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย เนื้อหาที่เน้นถึงความรักชาติ ความภูมิใจ ในความเป็นคนไทย ประวัติความเป็นมาแต่ละสมัยพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์ การเมืองการปกครองของในอดีตและปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ อันนำมาซึ่งความรู้สึกรัก ห่วงแหน และความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ให้เห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ไทย ข้อมูลประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือน และไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัว โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ สอนเขาตั้งแต่ สมัยสุโขทัย พ่อขุนราม ทำอะไร สมัยอยุธยา พระนารายณ์ พระนเรศวร ขาวบางระจัน คุณหญิงมุก ท้าวสุรนารี สมัยกรุงธนบุรี พระเจ้าตากสิน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๑๐ ควรให้วิชาประวัติศาสตร์คงไว้ เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าความเป็นเอกราช

ของไทย ประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและน่าจดจำ คือประวัติศาสตร์ที่เป็นความจริงมิได้เอนเอียงหรือมีประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าส่งเสริมความคิดการกระทำที่ดีของคนรุ่นหลัง

ปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาให้ทันสมัย น่าเรียนมากขึ้น ปรับเนื้อหาหลักสูตรมาตรฐานตัวชี้วัดให้เข้ากับความเป็นพลโลกและตระถึงความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่วิชาประวัติศาสตร์เพื่อสร้างความแตกแยกหรือบ่มเพาะความเกลียดชัง อาจต้องแก้ถึงการเขียนหลักสูตรเพื่อให้ประวัติศาสตร์เป็นธรรมและมีหลักฐานรองรับในการเขียนเรื่องราวนั้นๆ ถึงจะก่อให้เกิดแรงศรัทธาในประวัติศาสตร์ที่เขียนขึ้นด้วยใจจริง

เด็กควรรู้ เรื่องประวัติศาสตร์ เป็นอันดับแรก จะได้ว่า ซึ่งถึงความ เสียสละของบรรพบุรุษ ว่ายากลำบากเพียงใด กว่าจะกอบกู้เอกราช ความเป็นชาติไทยอยู่ได้อย่างทุกวันนี้ การชิมชั๊บ และรู้ถึงประวัติศาสตร์ ตั้งแต่เล็ก ๆ น่าจะปลูกฝังความรัก ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ได้ดีกว่ารู้ตอนโต และจะได้รู้ซึ่งถึงการเสียสละ ของพระองค์ท่านทุก ๆ พระองค์ ยอมเสียสละ ความสุขส่วนตัวอย่างไรบ้าง น่าจะดีกว่าเด็กไม่รู้อะไรเลยอย่างทุกวันนี้

วิชานี้ควรมีในหลักสูตรการเรียนของคนไทยอย่างถูกต้อง ให้ผู้เรียนได้ทราบความเป็นมามีจิตสำนึกในการรักษาชาติศาสนาพระมหากษัตริย์รู้ถึงความเป็นคนไทยอย่างแท้จริงว่าเราเสียเลือดเสียเนื้อ บรรพบุรุษเราอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้รวบรวมแผ่นดินไทยให้เราอยู่ที่กินในวันนี้ มีความรัก ความสามัคคีมีวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามฝากติดตัวจากรุ่นสู่รุ่น ลดความขัดแย้ง และความคิดที่ผิด ๆ

ส่งเสริมการเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ให้เยาวชนรู้จักและหวงแหนท้องถิ่น และเชื่อมโยงไปเรื่องราวไปยังประวัติศาสตร์ชาติต่อไป มีเนื้อหาที่ครอบคลุม รอบด้านมากยิ่งขึ้น และเพิ่มเนื้อหาของท้องถิ่นมากขึ้น

๔. แหล่งเรียนรู้

การที่นักเรียนได้ทราบที่มาต่าง ๆ ของเรื่องราวประวัติศาสตร์ ว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร การได้ไปศึกษาในสถานที่จริง จะช่วยให้นักเรียนเห็นเป็นรูปธรรมและนามธรรมมากขึ้น ข่าวสาร สื่อต่าง ๆ การเรียนรู้สถานที่จริง การนำไปใช้ในชีวิตจริง นักเรียนได้ออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ ได้รู้ได้เห็นจริง นักเรียนน่าจะได้รับความรู้และสนุกกับการเรียน

ควรส่งเสริมการเรียนรู้ในภาคทฤษฎี และพานักเรียนออกนอกสถานศึกษาออกสถานที่ศึกษาสภาพความเป็นจริงของร่องรอยทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ชิมชั๊บ และเห็นคุณค่าของที่มาของความเป็นไทย ศึกษาสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ และสถานที่อันเป็นแหล่งภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย โดยมีผู้บรรยายที่เชี่ยวชาญ การที่เขาได้เข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญหรือการได้ลงพื้นที่ตามประวัติศาสตร์ซึ่งจะทำให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

การศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ในเชิงบวกมากขึ้น และเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ให้เด็กค้นคว้าในเรื่องที่เด็กสนใจ

หาแหล่งให้ข้อมูลเพิ่ม มีการศึกษาพื้นที่ประวัติศาสตร์จริง ควรให้นักเรียนได้ไปเรียนรู้ในสถานที่จริง ให้นักเรียนได้เกิดการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง

๕. สื่อการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงวัฒนธรรมควรทำงานร่วมกัน ในการนำเสนอในเรื่องประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ทันทสมัย และในรูปแบบที่เข้าถึงเยาวชนรุ่นใหม่ ๆ ที่ปัจจุบันอยู่แต่ในโลกออนไลน์และอ่านหนังสือน้อยลง โดยศึกษาว่าอะไรคือแรงจูงใจของเยาวชนในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ และพัฒนาจากจุดนั้น

ใช้สื่อมัลติมีเดียที่เด็กสนใจ และในที่ ๆ ใช้สื่อไม่ได้ให้ลงพื้นที่ให้คำแนะนำการสอนของครู สร้างสื่อที่น่าสนใจ ทันทสมัย และสนุก การเข้าถึงสื่อ รวมถึงความตระหนักถึงประวัติศาสตร์ชาติไทย ตำราหนังสือ ทันทสมัย เข้าถึงง่าย เข้าใจง่าย การใช้เพลงมาช่วยสร้างเจตคติ เช่น เพลงปลุกใจ ควรสร้างสื่อการเรียนการสอนที่เรียนแล้วเข้าใจบทเรียนได้ง่าย นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๖. บริบททางสังคม

สิ่งแวดล้อมและทัศนคติทั้งของผู้เรียนและบริบททางสังคมและพฤติกรรมของสังคม รวมทั้งการเห็นถึงประโยชน์ของสิ่งที่เรียนว่าเป็นประโยชน์ จะได้มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และได้มีจิตสำนึกถึงบุญคุณของ พระมหากษัตริย์และบรรพบุรุษที่ยอมสละเลือดเนื้อเพื่อแผ่นดิน เห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นในมิติทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ครอบครัว ครูอาจารย์ สถาบันการศึกษา สังคม สื่อมวลชน การรับรู้ข้อมูลที่ต้องการเป็นจริง นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ครูอาจารย์ผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน การสื่อสารข้อมูลที่ต้องการ อิทธิพลทางการเมืองการปกครอง

ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อเด็กรุ่นใหม่จะได้มีความรัก ศรัทธา มนรรพบุรุษ และรู้สึกหวงแหนชาติไทย ขอให้ทุกภาคส่วนช่วยกันปลูกฝังเจตคติที่ดีให้กับเยาวชน

ต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งจากครอบครัวและสถาบันการศึกษาและคนในสังคมที่เป็นผู้ใหญ่ควรเป็นต้นแบบที่ดีของเยาวชนด้วย ตัวอย่างมีค่ากว่าคำสอน

ต้องสร้างทัศนคติตั้งแต่ครั้งแรกให้ได้มากที่สุด เช่น เริ่มต้นจาก พ่อแม่ ที่เลี้ยงดูเราด้วยความรัก และความหวังดี พระมหากษัตริย์และบรรพบุรุษของไทยก็ปกป้องรักษาประเทศชาติให้เราด้วยความรัก และความหวังดี

๗. นโยบายภาครัฐ

จัดทำเป็นวาระแห่งชาติ และโฆษณาทางสื่อในหลายช่องทาง สร้างความตระหนักให้กับสถานศึกษา ครู และนักเรียน ควรปฏิรูประบบการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญทั้งในเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์

๘. โรงเรียน/สถาบันการศึกษา

โรงเรียน ต้องสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ในการรับบุคลากรเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้สอน ควรมีการประเมินทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

๙. ครอบครัว ผู้ปกครอง

การอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้มีความรักและเห็นความเสียสละของบรรพบุรุษ
ควรอบรมสั่งสอนลูกหลานให้มีจิตรักในประวัติศาสตร์ไทยอย่างถูกต้อง ให้สถาบันครอบครัวเน้น
ปลูกฝัง แต่เด็กแล้วครูค่อยมาต่อยอด ปลูกฝังเยาวชนให้รู้จักประวัติความเป็นมาของครอบครัว เป็นต้น

สรุป

แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรเริ่มต้นที่ครู อาจารย์
เพราะครู อาจารย์เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน และมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางบวกหรือ
ทางลบต่อการเรียน รองลงมาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน
บริบททางสังคม นโยบายภาครัฐ

ครู อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ
สร้างเสริมความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สื่อสารกับผู้เรียนอย่างเปิดเผย แต่เคารพทางความคิดอย่างเหมาะสม ครู อาจารย์ต้อง
สร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้โต้แย้งหรือนำเสนอ
ข้อมูลที่เขาได้รับรู้มา รับฟังความคิดเห็น หรือข้อสงสัยของผู้เรียนมากขึ้น อย่ามองความเห็นต่าง
เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน เน้นการรับฟัง และคำแนะนำที่ดี

การสร้างสรรควิธีการใหม่มาปรับใช้ในห้องเรียนเพื่อทำให้การเรียนประวัติศาสตร์มีความ
ตื่นตันทันตึงติดตามน่าค้นหาและเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยให้มากที่สุด ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน
ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ แปะประเมินค่าความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ข้อเท็จจริง จากแหล่งเรียนรู้
ที่หลากหลาย เช่น ประวัติศาสตร์เรื่องเดียวกันแต่ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอาจบันทึกเรื่องราว
ที่แตกต่างกัน ควรให้นักเรียนวิเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตัวเอง เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

ประวัติศาสตร์ชาติไทยมีความสำคัญต่อทุกคนเพราะจะทำให้รู้ถึงด้านการพัฒนา และด้านเหตุการณ์สำคัญในอดีตจากหลักฐานที่หลงเหลือ และได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา เข้าถึงอดีตที่ควรเรียนรู้ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ชาติไทยเป็นเหตุการณ์สำคัญที่มีผลต่อคนจำนวนมาก อีกทั้งเป็นอดีตที่ควรเรียนรู้ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยยังช่วยฝึกฝนให้คิดอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวาง อีกทั้งยังทำให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีความหลากหลายทั้งทางด้านความคิด เชื้อชาติ และวัฒนธรรม นอกจากนี้ การศึกษาถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ชาติไทยส่วนใหญ่มุ่งชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดจนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น

งานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ๒) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และ ๓) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ ผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูล จากเยาวชนไทย อายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๒๒๓ คน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน ๑ ฉบับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอน โดยตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ตอนที่ ๒ เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ปกครอง จำนวน ๒๕ คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การจำแนกจัดกลุ่มข้อมูล

สรุป

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน ครูผู้สอน ควรมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ สื่อการสอน ควรทันสมัย และหลากหลาย ผู้สอนและเนื้อหาที่ไม่เชิดชูฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป การสอนแบบเป็นกลางไม่อคติ ความมีเหตุมีผล สมเหตุสมผล การสืบค้นหาความจริง วิธีการเรียนประวัติศาสตร์ รูปแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ วิธีการสอน สื่อต่าง ๆ ครอบคลุม ที่สำคัญการสอนให้เด็กมีความคิดของตัวเอง โรงเรียน ต้องสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบข้าง การสนทนา ครอบคลุม ครูอาจารย์ สถาบันการศึกษา สังคม สื่อมวลชน การรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูอาจารย์ผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ให้ศึกษาค้นคว้าได้

๑. การศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยภาพ รวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือด้านพฤติกรรม และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้สึก

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทยมี ๕ ด้าน ได้แก่

ด้านเนื้อหา เยาวชนไทยต้องการเรียนเรื่องความเป็นมาของประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัย เนื้อหาที่เป็นประวัติศาสตร์บ้านเมืองจริง ๆ ที่ไม่ได้สร้างมา เพราะทำให้สวยหู ประวัติศาสตร์คนสำคัญของประเทศไทย ประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัยของไทย และความเป็นมาของประวัติศาสตร์ว่าคนยุคก่อนดำรงชีวิตอยู่กันอย่างไร

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เยาวชนไทยต้องการให้นำเรื่องทั้งด้านบวกด้านลบมาคุยกันเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในหลาย ๆ ด้าน จะทำให้วิชานี้ น่าสนุกยิ่งขึ้น อยากเรียนแบบการเล่าเรื่องมากกว่าอ่านหนังสือ มีกิจกรรมให้ทำมากกว่านี้ทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

ด้านแหล่งเรียนรู้ เยาวชนไทยต้องการเรียนในสถานที่จริง มีการศึกษาจากเรื่องจริง และแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน การออกไปสำรวจพื้นที่

ด้านผู้สอน เยาวชนไทยต้องการเรียนกับคุณครูแบบสนุก ๆ ไม่เครียด ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจเด็ก เด็กถามอะไรที่ไม่เข้าใจก็ควรต้องให้เข้าใจมากกว่าเดิม เล่าเรื่องให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน ต้องการเรียนแบบที่มีการปฏิบัติและการใช้สื่อ อาจจะเป็นกิจกรรมที่มีการใช้อุปกรณ์เข้ามาร่วมด้วยเพื่อให้เห็นภาพมากกว่าเดิม เพราะประวัติศาสตร์นั้นต้องใช้หลักการวิเคราะห์ ซึ่งถ้าหากไม่เข้าใจก็จะไม่สามารถเรียบเรียงข้อมูลอย่างถูกต้องได้เลย ต้องการเรียนแบบสมัยใหม่ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียน มีข้อมูลมากกว่าในหนังสือเรียน มีข้อมูลหลากหลายแง่มุม

๓. แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ จำนวน ๒๕ คน พบว่า แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

ด้านผู้สอน ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ ในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สื่อสารกับผู้เรียนอย่างเปิดเผย แต่เคารพความคิดอย่างเหมาะสม ผู้สอนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ให้มีความสำคัญกับการสอนให้นักเรียนได้โต้แย้งหรือนำเสนอข้อมูลที่เขาได้รับรู้มา รับฟังความคิดเห็นหรือข้อสงสัยของผู้เรียนมากขึ้น ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอมุมมองในด้านของเขาโดยไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก การสร้างสรรค์วิธีการใหม่มาปรับใช้ในห้องเรียนเพื่อให้การเรียนประวัติศาสตร์มีความตื่นเต้นน่าติดตามน่าค้นหาและเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยให้มากที่สุด ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ข้อเท็จจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รูปแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีความทันสมัยไม่เปิดหนังสือเรียนแล้วท่องจำ แต่เป็นการนำเสนอเรื่องราวผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มความสนใจ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้รับรู้เรื่องที่เกิดขึ้นจริง การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียน สร้างความภาคภูมิใจในชาติไทย และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดงามอันเป็นเอกลักษณ์ ทำให้มีการปลูกจิตสำนึกที่ดี ต่อสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ให้ดำรงอยู่คู่คนไทยตลอดไป กิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองต่อไป อีกทั้งควรสอดแทรกแนวคิดด้านบวกและลบเพื่อใช้เป็นบทเรียนมิให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยในด้านลบ และเกิดการเรียนรู้ นำไปใช้เป็นแนวทางในด้านบวก

ด้านหลักสูตร การเขียนหลักสูตรด้วยความเป็นจริงไม่ปิดบังซ่อนเร้นหรือเอนเอียงไปทางฝั่งใดฝั่งหนึ่ง ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย เนื้อหาที่เน้นถึงความรักชาติ ความภูมิใจในความเป็นคนไทย ประวัติความเป็นมาแต่ละสมัยพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์ การเมืองการปกครองของในอดีตและปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ อันนำมาซึ่งความรู้สึกรัก ห่วงแหน และความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ให้เห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ไทย ข้อมูลประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือน และไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัว โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาให้ทันสมัย น่าเรียนมากขึ้น ปรับเนื้อหาหลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัดให้เข้ากับความเป็นพลโลกและตระถึงความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่วิชาประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างความแตกแยกหรือปมเพาะความเกลียดชัง อาจต้องแก้ถึงการเขียนหลักสูตรเพื่อให้ประวัติศาสตร์เป็นธรรมและมีหลักฐานรองรับในการเขียนเรื่องราวนั้นๆ ถึงจะก่อให้เกิดผู้เรียน เกิดแรงศรัทธา ในประวัติศาสตร์ที่เขียนขึ้นด้วยใจจริง ส่งเสริมการเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้เยาวชนรู้จัก รักและห่วงแหนท้องถิ่น และเชื่อมโยงไปเรื่องราวไปยังประวัติศาสตร์ชาติต่อไป มีเนื้อหาที่ครอบคลุมรอบด้านมากยิ่งขึ้น และเพิ่มเนื้อหาของท้องถิ่นมากขึ้น

ด้านแหล่งเรียนรู้ การศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ในเชิงบวกมากขึ้น และเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ให้เด็กค้นคว้าในเรื่องที่เด็กสนใจ ให้นักเรียนได้เกิดการคิด วิเคราะห์ด้วยตนเอง

ด้านสื่อการเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงวัฒนธรรมควรทำงานร่วมกัน ในการนำเสนอในเรื่องประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ทันสมัย และในรูปแบบที่เข้าถึงเยาวชน

ด้านบริบททางสังคม ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อเด็กรุ่นใหม่จะได้มีความรัก ศรัทธา ในบรรพบุรุษ และรู้สึกหวงแหนชาติไทย ขอให้ทุกภาคส่วนช่วยกันปลูกฝังเจตคติที่ดีให้กับเยาวชน ต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งจากครอบครัวและสถาบันการศึกษาและคนในสังคมที่เป็นผู้ใหญ่ควรเป็นต้นแบบที่ดีของเยาวชนด้วย ต้องสร้างทัศนคติตั้งแต่ครั้งแรกให้ได้มากที่สุด เช่น เริ่มต้นจาก พ่อแม่ ที่เลี้ยงดูเรา ด้วยความรัก หวังดี พระมหากษัตริย์บรรพบุรุษของไทยก็ปกป้อง รักษาประเทศชาติ ให้เราด้วยความรัก และความหวังดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จัดทำเป็นวาระแห่งชาติ สร้างความตระหนักให้กับสถานศึกษา ครู และนักเรียน ควรปฏิรูประบบการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญทั้งในเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรเริ่มต้นที่ครู อาจารย์ เพราะครู อาจารย์เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน และมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางบวกหรือทางลบต่อการเรียน ครู อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ สร้างเสริมความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สื่อสารกับผู้เรียนอย่างเปิดเผย แต่เคารพทางความคิดอย่างเหมาะสม ครู อาจารย์ต้องสร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้โต้แย้งหรือนำเสนอข้อมูลที่เขารู้มา รับฟังความคิดเห็น หรือข้อสงสัยของผู้เรียนมากขึ้น อย่ามองความเห็นต่างเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน เน้นการรับฟัง และคำแนะนำที่ดี

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรจัดการสนทนากลุ่ม โดยเชิญเยาวชน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรับฟังมุมมองและแนวคิดในการส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

บรรณานุกรม

หนังสือ

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๔.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐). พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒.
- ดนัย ไชยโยธา. หลักการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๔.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซท, ๒๕๔๙.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๖.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุริยสาส์น, ๒๕๔๓.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๖๐.
- วงเดือน นาราสะจจ์. ประวัติศาสตร์ : วิธีการและพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. เจตคติ: แนวคิด วิธีการวัดและมาตรวัด. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๔.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. พัฒนาการทางสังคม-วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, ๒๕๕๔.
- สิริวรรณ ศรีพหล. การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๒.
- สุนนทิพย์ บุญสมบัติ. ความหมายและความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ ๑-๗. พิมพ์ครั้งที่ ๓, นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๓.

วารสาร

- ณัฐรัชฎี มาอินแก้ว. “ผลการใช้วิธีทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์และเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย”, วารสารอิเล็กทรอนิกส์. ๑๓ (๑), มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๑. หน้า ๔๑๐ - ๔๒๒.

- วิภาดา พินดา. “เทคนิคการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สำหรับครูสังคมศึกษาในยุคคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑”
วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ. ๓๐ (๒), กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๐. หน้า ๑ - ๑๙.
- ศุภณัฐ พานา. “การเรียนการสอนประวัติศาสตร์”. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๒๓ (๒), กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓. หน้า ๓๙๐ - ๓๙๙.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- ณรงค์ฤทธิ์ ศักดิ์แสน. “ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ครีที่มีต่อการเข้าถึงความรู้สึทาง
ประวัติศาสตร์ และเจตคติต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร,
๒๕๖๐.
- ภาณุวัฒน์ ดุษฎีนิศากร. “การศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยของนักศึกษา กศน.
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา, ๒๕๖๕.

บรรยาย

- วิทย์ สิทธิเวคิน, ผู้เชี่ยวชาญเรื่องประวัติศาสตร์ และเศรษฐกิจโลก. บรรยายเรื่อง “สอนวิชาประวัติศาสตร์
อย่างไร ในวันที่เราบอกเด็กไทยให้มองไปข้างหน้า”. ณ อักษร เอ็ดดูเคชั่น, ๑๗ ธันวาคม
๒๕๖๕.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน

วัน เดือน ปีเกิด ๑๑ เมษายน ๒๕๑๔

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๓	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๒	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๓๙	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. ๒๕๓๖	ศิลปศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยา) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงานโดยย่อ

พ.ศ. ๒๕๓๖	อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๓๙	อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๔๕	อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๐	อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (หน่วยงานเทียบเท่ากรม) กระทรวงวัฒนธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๗	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๙	ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
พ.ศ. ๒๕๖๒	รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตำแหน่งปัจจุบัน

รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย
ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวีณา เอี่ยมยี่สุน์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕
ตำแหน่ง รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติเพื่อให้คนในชาติ มีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ รมรงค์เสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย และชาติไทย ผ่านทาง กลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี)

ประวัติศาสตร์ชาติไทยมีความสำคัญต่อทุกคนเพราะจะทำให้รู้ถึงด้านการพัฒนา และด้านเหตุการณ์สำคัญในอดีต การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยนั้นช่วยฝึกฝนให้เกิดการคิดอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวาง อีกทั้งยังทำให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีความหลากหลาย ทั้งทางด้าน ความคิด เชื้อชาติ และวัฒนธรรม นอกจากนี้ การศึกษาถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ชาติไทยส่วนใหญ่บ่งชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดจนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น

ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน ประกอบกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนแนวทางการใช้ชีวิตของคนในสังคมที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสังคม และการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับความเป็นสากลมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเจตคติ ค่านิยม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เยาวชนไทยในปัจจุบันไม่ค่อยให้ความสนใจในการเรียนประวัติศาสตร์ชาติไทยประกอบความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและข่าวสารที่หลั่งไหลมาทุกช่องทาง ทำให้เด็กและเยาวชนรับข้อมูลโดยขาดวิจารณญาณ เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง สร้างความสับสน แยกแยะในสังคม พฤติกรรมก้าวร้าววันวันทวีความรุนแรง อาจส่งผลกระทบต่อความสามัคคีความมั่นคงของประเทศ

ดังนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนของชาติ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นชาติ เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นไทยผ่านประวัติศาสตร์ชาติไทย ด้วยเหตุที่ว่า ประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจร่วมกันว่าชาติไทยมีรากเหง้าและมีพัฒนาการซึ่งแสดงออกถึงการต่อสู้ฝ่าฟันร่วมกันมายาวนานของคนไทยที่หลอมรวมเป็นชาติไทยในปัจจุบัน เพื่อความเป็นอิสระ ความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรืองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักและมีบรรพบุรุษคนสำคัญ ๆ ในอดีตเป็นแบบอย่างเรื่องการต่อสู้และคุณลักษณะที่ดี และปรากฏให้เห็นถึงสัญลักษณ์ความเป็นชาติตลอดจนเพื่อการรับรู้และเข้าใจร่วมกันว่า ประเทศไทยมีภูมิปัญญา วัฒนธรรม วัด วัง และอุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งแสดงออกถึงความเจริญ คุณธรรมประจำชาติ และอัตลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งทำให้ชาติไทยพัฒนาสืบต่อมาได้จนถึงปัจจุบัน ซึ่งควรค่าแก่ความรัก และความภาคภูมิใจเพื่อการดำรงรักษาซึ่งความเป็นชาติไทย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเจตคติของเยาวชนไทย ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน และศึกษาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย

ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เน้นการศึกษาเจตคติของเยาวชนไทย และการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย ไม่ได้ลงลึกรายละเอียดเนื้อหาของประวัติศาสตร์ชาติไทย

๒. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ ผู้ปกครอง

๓. ขอบเขตด้านเวลา

เริ่มการศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ ธันวาคม ๒๕๖๕ จนถึงวันที่ พฤษภาคม ๒๕๖๖

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาเพื่อศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ผลการวิจัย

๑. การศึกษาเจตคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย โดยภาพ รวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยด้านความรู้ความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือด้านพฤติกรรม และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้สึก

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย มี ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ผู้สอน สื่อการเรียนรู้

๒.๑ ด้านเนื้อหา เยาวชนไทยต้องการเรียนเรื่องความเป็นมาของประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัย เนื้อหาที่เป็นประวัติศาสตร์บ้านเมืองจริง ๆ ที่ไม่ได้สร้างมาเพราะทำให้สวยงาม ประวัติศาสตร์คนสำคัญของประเทศไทย ประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัยของไทยและความเป็นมาของประวัติศาสตร์ว่าคนยุคก่อนดำรงชีวิตอยู่กันอย่างไร

๒.๒ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เยาวชนไทยต้องการให้นำเรื่องทั้งด้านบวก ด้านลบมาคุยกันเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในหลาย ๆ ด้าน จะทำให้วิชานี้ น่าสนใจยิ่งขึ้น อยากเรียนแบบการเล่าเรื่องมากกว่าอ่านหนังสือ มีกิจกรรมให้ทำมากกว่านี้ทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

๒.๓ ด้านแหล่งเรียนรู้ เยาวชนไทยต้องการเรียนในสถานที่จริง มีการศึกษาจากเรื่องจริงและแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน การออกไปสำรวจพื้นที่

๒.๔ ด้านผู้สอน เยาวชนไทยต้องการเรียนกับคุณครูแบบสนุก ๆ ไม่เครียด ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจเด็ก เด็กถามอะไรที่ไม่เข้าใจก็ควรต้องให้เข้าใจมากกว่าเดิม

๒.๕ ด้านสื่อการเรียนการสอน ต้องการเรียนแบบที่มีการปฏิบัติและการใช้สื่อ อาจจะเป็นกิจกรรมที่มีการใช้อุปกรณ์เข้ามาช่วยด้วยเพื่อให้เห็นภาพมากกว่าเดิม เพราะประวัติศาสตร์นั้นต้องใช้หลักการวิเคราะห์ ซึ่งถ้าหากไม่เข้าใจก็จะไม่สามารถเรียบเรียงข้อมูลอย่างถูกต้องได้เลย ต้องการเรียนแบบสมัยใหม่ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียน

๓. แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ครู อาจารย์ ข้าราชการ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการ จำนวน ๒๕ คน พบว่า แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ด้านผู้สอน ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สื่อสารกับผู้เรียนอย่างเปิดเผย แต่เคารพความคิดอย่างเหมาะสม ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ให้ความสำคัญกับการสอนให้นักเรียนได้โต้แย้งหรือนำเสนอข้อมูลที่เขาได้รับรู้มา รับฟังความคิดเห็นหรือข้อสงสัยของผู้เรียนมากขึ้น ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอมุมมองในด้านของเขาโดยไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก การสร้างสรรค์วิธีการใหม่มาปรับใช้ในห้องเรียนเพื่อทำให้การเรียนประวัติศาสตร์มีความตื่นตันทันตึงน่าติดตามน่าค้นหาและเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยให้มากที่สุด ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ข้อเท็จจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

๓.๒ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้รับรู้เรื่องที่เกิดขึ้นจริง การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียน ปลุกจิตสำนึกที่ดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ให้ดำรงอยู่คู่คนไทยตลอดไป กิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองต่อไป อีกทั้งควรสอดแทรกแนวคิดด้านบวกและลบเพื่อใช้เป็นบทเรียนมิให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยในด้านลบ และเกิดการเรียนรู้นำไปใช้เป็นแนวทางในด้านบวก

๓.๓ ด้านหลักสูตร การเขียนหลักสูตรด้วยความเป็นจริงไม่ปิดบังซ่อนเร้นหรือเอนเอียงไปทางฝั่งใดฝั่งหนึ่ง ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย เนื้อหาที่เน้นถึงความรักชาติ ความภูมิใจในความเป็นคนไทย ประวัติความเป็นมาแต่ละสมัยพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์ การเมืองการปกครองของในอดีตและปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ อันนำมาซึ่งความรู้สึกรัก ห่วงแหน และความกตัญญูต่อบรรพบุรุษให้เห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ไทย ข้อมูลประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือนปรับเนื้อหาหลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัดให้เข้ากับความเป็นพลโลกและตระถึงความเป็นมนุษย์ มีเนื้อหาที่ครอบคลุม รอบด้านมากยิ่งขึ้น และเพิ่มเนื้อหาของท้องถิ่นมากขึ้น

๓.๔ ด้านแหล่งเรียนรู้ การศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ในเชิงบวกมากขึ้น สามารถค้นคว้า คิด วิเคราะห์ด้วยตนเอง

๓.๕ ด้านสื่อการเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวัฒนธรรมควรทำงานร่วมกัน ในการนำเสนอในเรื่องประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ทันสมัย และในรูปแบบที่เข้าถึงเยาวชน

๓.๖ ด้านบริบททางสังคม ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อเด็กรุ่นใหม่จะได้มีความรัก ศรัทธา ในบรรพบุรุษ และรู้สึกห่วงแหนชาติไทย ช่วยกันปลูกฝังเจตคติที่ดีให้กับเยาวชน ต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งจากครอบครัวและสถาบันการศึกษา และคนในสังคมที่เป็นผู้ใหญ่ควรเป็นต้นแบบที่ดีของเยาวชนด้วย ต้องสร้างทัศนคติ

ตั้งแต่ครั้งแรกให้ได้มากที่สุด เช่น เริ่มต้นจาก พ่อแม่ ที่เลี้ยงดูเรา ด้วยความรัก หวังดี พระมหากษัตริย์ บรรพบุรุษของไทยก็ปกป้อง รักษาประเทศชาติ ให้เราด้วยความรัก และความหวังดี

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จัดทำเป็นวาระแห่งชาติ สร้างความตระหนักให้กับสถานศึกษา ครู และนักเรียน ควรปฏิรูประบบการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญทั้งในเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และอยากเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

แนวทางการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ควรเริ่มต้นที่ครู อาจารย์ เพราะครู อาจารย์เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน และมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติ ทางบวกหรือทางลบต่อการเรียน ครู อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และ ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ สร้างเสริมความรู้ ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สื่อสารกับผู้เรียนอย่างเปิดเผย แต่เคารพทางความคิดอย่างเหมาะสมครู อาจารย์ต้องสร้างความเข้าใจถึงการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้โต้แย้งหรือนำเสนอข้อมูลที่เขาได้รับรู้มา รับฟังความคิดเห็น หรือข้อสงสัยของผู้เรียนมากขึ้น อย่ามองความเห็นต่างเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน เน้นการรับฟัง และคำแนะนำที่ดี

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรจัดการสนทนากลุ่ม โดยเชิญเยาวชน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรับฟังมุมมองและแนวคิดในการส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเยาวชนไทย